

Nepriklausoma

Lietuva

LITUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA • WEEKLY

Nr. 45 (47-ji metai) 1987 m. LAPKRIČIO - NOVEMBER 5 d. * LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS * 7722 GEORGE ST., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. Tel.: 366-6220 * 50 c.

SAVAITINIAI IVYKIAI

h.n.

MIRĖ RENÉ LÉVESQUE

Š. m. lapkričio 1 d., ištiktas širdies priepuolis, Montrealyje mirė buvęs provincijos premjeras ir Parti Quebecois (separatistų) partijos vadas René Lévesque, sulaukęs 65 metų amžiaus. Jo valdymo metu ši provincija vos neatsiskyrė nuo Kanados, pravedė plebiscitą (kurį pekistai pralaimėjo) ir tarp kitų pagirtinesnių reformų (pavyzdžiui, panaikinimą provincijoje išbuvojusios protekčių ir politinių papirkinių epidemijos) įvykdino taip pat fanatišką įstatymą Nr. 101, kuriuo uždrausti viešumoje visi užrašai anglų kalba ir pagal kurio nuostatus, taip vadinamieji "etnikų" vaikai tapo sugrąžinti į prancūziškas mokyklas. (Tai padaryta, neva norint išgelbėti provincijoje prancūzų kultūrą). To pasėkoje buvo uždaryta daug angliskųjų mokyklų.

Įstatymas tebėra nepakeistas ir kasmet uždaro visas visos naujos mokyklos kuriose pirmoji dėstomoji kalba yra anglų. Ir visi užrašai (viduj ir lauke), net keliaženkliuose, tebėra tik prancūziški. Šovinininės separatistų grupelės dar vis sugeba terorizuoti dabartinę Bourassa prov. liberalų vyriausybę, kad ši bijo praveisti prieš rinkimus pažadėtą logiškas reformas.

RAUDONĄJA KINIJA
VALDYS NAUJA KARTA

Aštuonias dienas trukęs Kinijos komunistų partijos kongresas baigėsi š. m. lapkričio mėn. 1 d. Jo metu padarytos reformos, kokių komunistinės šalys nėra dar mačiusios. Faktinasis raudonosios Kinijos diktatorius Deng Xiaoping, 83 metų amžiaus, pats pasitraukė iš Kinijos komunistų partijos centrinio komiteto. Su juo kartu buvo priversti pasitraukti net 96 kiti pilnateisiai komiteto nariai ir užleisti savo vietas jauniems. Toks masinis senosios gvardijos pasitraukimas turės didelės įtakos komunistinės Kinijos ateičiai, nes naujieji nariai, be išimties, pritaria Deng pradėtajam komunistinės Kinijos modernėjimui ir demokratėjimui. Komitete iš viso yra 209 nariai, kurie turia lemiama žodį visais krašto reikalais ir iš savo tarpo išsirenka vykdomąjį organą, žinomą visuose komunistų režimuose politbiuro vardu.

Į naująjį kom. Kinijos politbiurą, susidedantį iš 20 narių, buvo išrinkti net 9 nauji nariai. Visi atleisti buvo seni. Deng, tačiau, atrodo, liks partijos karinių reikalų komisi-

jos pirmininku. Toji komisija kontroliuoja visas kom. Kinijos ginkluotąsias pajėgas.

Visi stebėtojai sutinka, kad padaryti pasikeitimai kaskart labiau mažina senųjų konservatyviųjų komunistų įtaką ir stiprina tuos, kurie nori Kiniją kito šimtmečio viduryje padaryti ir ekonomiškai, ir kariškai pajėgia valstybe, galinčia konkuruoti su visomis pasaulio pajėgiausiomis valstybėmis, ypač JAV ir SSSR.

Generaliniu partijos sekretoriumi taps Deng favoritas Z h a o Z i y a n. Tokiu būdu pasitraukęs vadas, kol gyvas, tebeturės lemiamos įtakos i tolimesnį kom. Kinijos likimą.

SVARBI GORBACIOV'O
KALBA

Užsienio spauda vieninagai sutaria, kad š. m. lapkričio mėn. 2 d. Gorbaciov'o pasakytoji kalba, trukusi net 2 val. ir 41 min., yra pati svarbiausioji jo karjeroje. Kalba buvo dalis iškilmingai minimų 70-jų bolševikų revoliucijos metinių. Pirmą kartą Gorbaciov'as taip aiškiai pasmerkė Stalino ir jo pavaldinių įvykdytus "milžiniškus ir nedovanotinus" nusikaltimus. Atėjęs valdžion 1985 metais Gorbaciov'as buvo labai atsargus, minėdamas Stalino piktadarybes, tikriausiai vengdamas supykinti senosios gvardijos ir režimo šalininkus. Ir šioje kalboje Gorbaciov'as pagyrė Stalino pravaštą ūkių kolektyvizaciją, nežiūrind kiek prievartos ir žudynių ir marinimo badu buvo panaudota ją vykdan. Iš viso, kalba buvo labai atsargiai parašyta ir taip sukirpta, kad ir senieji aršieji bolševikai, ir jaunieji, trokstantys reformų, būtų daugiau ar mažiau patenkinti. Gorbaciov'as kalboje net išdrįso paminėti Khruščiova' ir jo garsiąją kalbą demaskuojančią Stalino žmogžudybes ir brutali viešpatavimą, pabrėždamas, kad tuometinė valdančioji grupė turėjusi tikrai daug drąsos tokius niekad neminėtus dalykus iškelti viešumon.

Kaip žinoma, toji Khruščiova'o kalba nebuvo niekad viešai paskelbta spaudoje, bet po jos tūkstančiai Stalino neteisingai nužudytųjų buvo "rehabilituoti". Anot Gorbaciov'o, dar esą daug tamsių ir kruvinių dėmių sovietinėje istorijoje, kurias specialiai sudaryta komisija ištirsianti ir paskelbsianti savo nuosprendžius viešai. Jis taip pat paminėjo iki šiol viešai niekad neminimas pavardes, nors ir nepranešdamas, kad Bukharin'as, Kamenev'as

ir Zinovjev'as buvo sušaudyti po Stalino surežisuotų jų teismų 1930-ųjų dešimtmetyje. Stebėtojų nuomone rehabilituotas netrukus būsiąs greičiausiai Bukharinas, kuri kalbėtojas pavadino "partijos favoritu". Vėliau, gal ir kiti Stalino nužudytieji 1917 m. revoliucijos teoretikai ir pirmūrai. Tik tai Trockis, kurio vardo niekas nepaminedavo. Gorbaciov'o buvo pavadintas arogantišku prisitaikėliu bei sukčium.

Atskirai Gorbaciov'as paminėjo klaidingą Ukrainos kolektyvizaciją, pastebėdamas, kad 1930 metais dekolchoziant, esą buvę padaryta "akivaizdžių nusikaltimų, nepaisant socialistinių principų ir žmogiško padarumo". Gorbaciovas taip pat oponavo savo kritikams: ir tiems, kurie nori reformas pagreitinti, ir tiems, kurie jų iš viso nenori. Jo "perestroika" (t.y. sovietų ekonominė reforma) būsiąti įsiam tokiau pat greičiu ir tokiu pat būdu, kaip ligi šiolei.

1987 METŲ LITERATŪRINĖS
PREMIJOS LAUREATAS - JOSEPH BRODSKY

Gana nelauktai šių metų literatūros Nobelio premija paskirta žydų tautybės rusų rašytojui-disidentui J. Brodskui, 1972

LIETUVOS
KARIUOMENĖS
KARIŲ
KAPAI

(9 pulko),
Marijampo -
lės (vad. Kap-
suko)
kapinėse

Nuotrauka
D.N.
Baltrukonio

metais emigravusiam i JAV. Brodskis yra bendravęs ir taip pat kalbėjęs su kai kuriais lietuviais disidentais ir su jais palaikę ryšį. Premijos paskyrimas komentuojamas labiau kaip politinis žestas. Yra tačiau ir tokių, kurie Brodskio kūrybą net labai iškėlė.

PASITRAUKĖ LENKŲ
ŠOKĖJAI

Įpusėjus gastrolėms Winipeg'e, 5 jauni Varšuvos balet šokėjai pasiprašė politinės globos, norėdami likti Kanadoje ir šokti Kanados National Ballet Co., Toronte.

PRANEŠA KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

● KLB XIII-sios Krašto Tarybos antroji sesija įvyks š. m. lapkričio mėn. 14-15 dienomis Lietuvių Namuose Toronte Darbotvarkė: šeštadienį, lapkričio 14 d. 9:00 val. ryto - registracija; 9:30 val. atidarymas - komisijų sudarymas, sveikinimai, darbotvarkės priėmimas ir praėjusios sesijos protokolo priėmimas; 10:00 val. - Krašto Valdybos pranešimai ir diskusijos dėl pranešimų; 10:45 val. - kitų institucijų pranešimai ir diskusijos; 12:00 val. - pietūs, po kurių seks Vytauto SKUODŽIO žodis; 1:00 val. prof. Romo VAŠTOKO pranešimas karo nusikaltėlių paieškos reikalui; 2:00 val. - KLB apylinkių pranešimai; 3:15 val. - diskusijos tema "Ryšiai su Kraštu", kurioms įžangą duos dr. Petras LUKOŠEVIČIUS; 4:30 val. - vakarienė.

Sekmadienį, lapkričio mėn. 15 d. 10:00 val. ryto tęsis diskusijos "Ryšiai su Kraštu"; 11:00 val. PLB Seimo atstovų iš Kanados rinkimų taisyklių tvirtinimas ir rezoliucijų ir nutarimų svarstymas ir priėmimas, po kurių seks suvažiavimo uždarymas.

Visuomenė kviečiama dalyvauti suvažiavime. Registracijos kaina vienam asmeniui \$25.00, i kuri įeina pietūs ir vakarienė.

Prašome užsiregistruoti iš anksto, paskambinant i KLB raštine (416)-533-3292.

● KLB Krašto valdybos posėdyje š. m. rugsėjo mėn. 8 d. buvo nutarta priimti inž. HARI LAPĄ, kaip ryšininką tarp VLIKO ir KLB Krašto valdybos.

Reikalui esant, H. Lapas bus pakviečiamas i Krašto Valdybos posėdžius pateikti valdybai VLIKO informaciją, reikšmingą KLB-nės veiklai. Taip pat bus jam proga gauti KLB pažiūras ir duomenis VLIKA liečiančiais klausimais ir jas perduoti VLIKO valdybai.

PRANEŠA ALTA:

ATLTOS 47-jame SUVAŽIAVIME

Pirm. dr. J. VALAITIS, Alte dirbęs 25 metus, 47-tame ALTOS suvažiavime spalio 16 dieną savo pranešime pasidžiaugė, kad valdybos kadencijos pradžioje jam teko sklandžiai bedradarbiauti su ankstybesniu pirm. T. Blinstrubiu. Pasidžiaugė, kad Jungtinio Pabaltiečių Komiteto atstovai buvo priimti prez. Reagano, kur buvo prašyta viską daryti, kad būtų gražinta laisvė Lietuvai, Latvijai, Estijai. Pabaltiečių Komiteto atstovai prašė Valst. Sekretorių Shultzą daryti pastangas, kad būtų gerbiamas žmogaus teisės Pabaltij ir būtų išleisti politiniai kaliniai. Buvo kreiptasi i Washingtono vyriausybę, kad nebūtų siauriamos Lietuvos Balso programos i Pabaltij.

Jungt. Pabaltiečių Komitetas gerai dirba, bet jo biudžetas padidėjęs, ir jam tenka skirti beveik trečdali ALTOS išlaidų. ALTAS ėmėsi iniciatyvos susaukti ginančias nuo OSI kaltinimų institucijas ir sudaryti akcijos komitetą, kuriam vadovauja Ant. MAŽEIKA.

ALTO santykiai su VLIKU geri. Kai kurie bendri darbai mus suartino ir su Liet. Bendruomene, bet čia dar yra kai kurių klausimų. Džiugu, kad abi bendruomenės nutraukė tarpusavę bylą ir ALTO ryšiai su jomis vis gerėja.

Isteigtas naujas skyrius Madisone, Wis., kurį suorganizavo Alg. ČAPLENAS. ALTAS jam padėjo kovoje prieš sovietų pastangas suporuoti Madisoną su Vilniumi. Mes turime laikytis nusistatymo, kad negalime daryti jokių kompromisų santykiuose su okupantu.

Dėkoju savo ALTO bendradarbiams, ypač pirm. T. BLINSTRUBIUI, su kuriuo teko šioje valdybos kadencijoje dirbti.

Buvęs pirm. T. Blinstrubas padėjo už tikslų dr. Valaičio pranešimą. Priminė, kad patyrus apie steigiamą Holocausto muziejų, ALTAS kreipėsi i prezidentą, i muziejaus vadovybę, kad tame muziejuje būtų atzėmėti ne vien nukentėję žydai nuo nacių, bet ir lietuviai, nukentėję nuo bolševikų.

JUNGTINIS PABALTIEČIŲ KOMITETAS

ALTO atstovas Washingtono dr. J. GENYS priminė, kad vykdoma labai svarbi veikla per JUNGTINĮ PABALTIEČIŲ KOMITETĄ. Komiteto veikla plinta. Komitetas turi dvi nuolatines tarnautojas - vieną lvaite ir vieną lietuvaite - Gintą PALUBINSKAITE. Turi du kompiuterius. Teko ieškoti naujų patalpų - rasta pora blokų nuo Baltųjų Rūmų, kartu su ukrainieciais. Komitete dirba du lietuvių atstovai: J. GENYS ir G. VAIVADIENĖ. Per metus turėta apie 20 susirinkimų, parašyti tūkstančiai laišku ir aplankyta daugybė Valstybės pareigūnų.

Jungt. Pabaltiečių Komitetas daug prisidėjo prie Baltų dienos rezoliucijos pravedimo. Rezoliucija priimta ir prezidentas paskelbė proklamaciją, kad Amerika reikalauja Pabaltij valstybėms laisvės. Pabaltijo dienos proga buvo suruostas priėmimas, kurio metu i teikti žymenys aukštiesiems pareigūnams, ginantiems Pabaltijo laisvę.

Pavergtų Tautų dieną buvo susilaukta prez. Reagano atitinkamo pareiškimo. Jungt. Pabaltiečių Komitetas kelia reikalavimą, kad būtų teisingi teismo procesai kaltinamiems dėl vadinamų karo nusikaltimų. Siekia praveisti nuostatą, kad kaltinamieji galėtų turėti valstybinius gynėjus ir tik patikimus liudininkus.

Komitetas aktyviai dirbo ruošiant Juodojo Kaspino demonstracijas. Apie jas pranešė spaudai ir pabaltiečių kolonijoms JAV-ėse. Komitetas prisidėjo, kad Sen. D. Riegle suorganizavo laišką Gorbaciovui, primenantį nesiminti priemonių prieš demonstruojančius Pabaltij, prieš Molotovo-Ribbentropo paktą. Du Jungt. Pabaltiečių Komiteto atstovai buvo Chautauqua konferencijoje ir pateikė eilę svarbių klausimų.

MADISONO-VILNIAUS PORAVIMO KLAUSIMAS

Vadovaujant Alg. PAUTIENIUI, inž. Alg. ČAPLENAS papasakojo apie Sovietų pastangas suporuoti Madison, Wis., miestą su Vilniumi, bandant užmąskuoti okupacinę prispaudą. Numatyta daugiau kaip 100 Sov. Sąjungos miestų su JAV miestais suporuoti. Madisono lietuviai susiorganizavo i opozicinį vieneta.

Sudarius Madisone ALTO skyrių, pavyko supažindinti spaudos ir miesto atstovus su Sovietų priespauda Lietuvoje. Buyo sulaukytas Madisono miesto oficialus suporavimo pasirašymas. Tačiau sovietams palankių asmenų pastangos tam suporavimui tebesitęsia. PASIŪLYTA REZOLIUCIJA, KAD MIESTAI, KURIE NEPRIKLAUSO PAČIAI RUSIJAI, NEBŪTŲ PORUOJAMI SU UŽSIENIO MIESTAIS.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA - REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.O.
H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina \$ 20
Rėmėjo - \$ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomoni. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, gražinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

VYTAUTAS SKUODIS WASHINGTONE

Tautinis nerimas kelia Gorbačioviui sunkią našta, rašė spalio 9 d. "Christian Science Monitor" laida, kurioje cituojamas buvęs lietuvis kalynys VYTAUTAS SKUODIS. Kalbėdamas JAV Helsinkio komisijos suruoštoje apklausoje apie Pabaltijy įvykusias demonstracijas, "Christian Science Monitor" pranešė, kad Skuodis sakė: "Dabar aišku, kad sovietų pastangos save įteisinti, nepajėgė prislopinti platų pabaltiečių nepasitenkinimą sovietų okupacija". Skuodis spalio 6 dienos apklausoj tvirtino, kad tautų teisės, ypač religinės laisvės, turėtų būti ištrauktos iš ateinančios JAV-Sovietų Sąjungos diskusijas.

Lietuvių Informacijos Centro Washingtono skyriaus rūpesčiu ir globoj, Vytautas Skuodis spalio 6-8 d.d. plačiai reikšėsi Washingtono valdiniuose ir spaudos sluoksniuose. Pateikiame trumpą tų dienų programos apžvalgą.

Antradienis, spalio 6.

9:30 val. ryto, Skuodis susitiko su kitais liudininkais: estu Tiit Madisson ir latviu Rolands Silaraups. Silaraups ir Skuodis jau pažįstami iš ankščiau: jie vienu metu trumpam kalbėjo kartu Mordavijos lageryje. Skuodis su Madissonu pirmą kartą susipažino jau Washingtone; paaiškėjo, kad Madisson buvo kun. Alf. Svarinsko pakrikštytas Permės lageryje.

10:00-12:00 val. Madisson, Silaraups ir Skuodis liudijo JAV Helsinkio komisijos apklausoje, kuriai vadovavo komisijos pirmininkas kongresmenas Steny Hoyer. Kiekvienas liudininkas per vertėją tarė po 5 minučių išangos žodį, o likęs laikas buvo skiriamas klausimams ir atsakymams. Šalia savo išangos, iš kurios citavo "Christian Science Monitor" laikraštis, Skuodis numatytam apklausos leidiniui dar iškėlė 5 puslapių pareiškimą, kuriame nušvietė savo gyvenimo istoriją bei išvardino 16 pagrindinių Lietuvos rūpesčių-prašymų. Taip pat jis paskelbė patį vėliausią Lietuvos Helsinkio grupės dokumentą, duotą 1987 m. rugsėjo 30 d., kuris užprotestavo demonstracijos dalyvių Nijolės Sadūnaitės, Roberto Grigo ir kun. Roko Puzono neteisėtą pagrobimą. Tekstus išvertė ir perrašė Lietuvių Informacijos Centras.

Liudijimo metu Sen. Frank Lautenberg iš New Jersey pastebėjo, kad jo štabo asistentė ir Arkivyskupas Theodore McCarrick iš Newarko, besilankydami Sovietų Sągoje, atsitiktinai susipažino su Skuodžiu Amerikos ambasadoje Maskvoje: Skuodis tada ruošėsi išvykti Amerikon, o senatoriaus grupė tikėjosi vykti Lietuvon. Deja, kelionė į Lietuvą nepavyko, ypač Skuodžiui telefonu ir telegrama pranešus keliems Lietuvos kunigams ir pasauliečiams apie privatų senatoriaus ir arkivyskupo apsilankymą.

Apklausoje dalyvaujantį kongresmenus ir senatorius ypač domino Pabaltijy įvykusios demonstracijos. Skuodis išryškino, kad Vilniaus demontacijoj dalyvavo keli tūkstančiai dalyvių, ne 30 ar 500, kaip buvo skelbiama kai kur sovietinėje ir užsienio spaudoje. Demonstracijoj dalyvavusių žmonių, žmonės visą popietę ejo prie Adomo Mickevičiaus paminklo bangomis. Latviai ta proga parodė video juostos ištrauką, kurioje matėsi daugybė jaunimo, dalyvavusio jų birželio 14 d. demonstracijoj Rygoje.

Užklaustas apie religinės spaudos suvaržymus, Skuodis susumavo jo parašytos studijos "Dvasinis Genocidas Lietuvoj" išvadas: 36 metų bėgyje, 1940-76 metais, ateistai išleido 1700 tonų ateistinės literatūros Lietuvoj (tai nei neapėmė ateistines knygas, brošiūras ar straipsnius rusų kalba), o tame laikotarpyje išleista tik 9 tonos religinės literatūros. Tai įrodo "religinės spaudos laisvę" okupuotoj Lietuvoj, ar tiksliau sakant, tos spaudos uždraudimą.

Apklausoje dalyvavusieji du JAV Kongreso Lietuvos katalikų religinės laisvės komisijos pirmininkai, kongresmenai John Miller (R-Wash.) ir Edward Feighan (D-Ohio) iškėlė JAV Atstovų rūmų vieningai priimtą ir TASSO jau pasmerktą Lietuvos Krikšto jubiliejinę rezoliuciją. Ji

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA :

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis Fondo kapitalas yra neliečiamas, tiksliai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime KANADOS LIETUVIŲ FONDUI (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:
Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6

Šio Fondo šūkis: "Kapitalas Lietuvai, palūkanos lietuviybei išsivijoje!"

ragino Sovietų Sąjungą gerbti okupuotos Lietuvos tikinčiųjų teises.

2 val. p.p. Skuodžio spaudos konferencija National Press Club, į kurią susirinko apie tuzinas Washingtono korespondentų. Viktoras Nakas, LIC Washingtono skyriaus vedėjas, nušvietė Skuodžio biografiją, o Gintė Damušytė perskaitė Skuodžio pareiškimą apie Vilniaus demonstracijos pasekmes - organizatorių ir dalyvių pagrobimus, įskaitant ir Vytauto Janciausko primušimą, bei saugumo daromą spaudimą darbovietėse, kaip pvz., prieš Vytautą Bogu šį Vilniaus Jaunimo teatre (stengiasi jį išmesti iš darbo). Korespondentai itin domėjosi Skuodžio pergyvenimais lageryje.

3 val. p.p. Religinių žinių agentūros (Religious News Service) interviu.

4 val. p.p. CBN (Christian Broadcast Network) televizijos tinklo interviu. Programa buvo rodoma spalio 12 Washingtono bei per visas JAV-ės besiprenumeruojančias "cable" stotis. CBN, spalio 10 d. per savo televizijos tinklą taip pat rodė ištraukas iš JAV Kongreso apklausos 5:45 val. vak. Trijų pabaltiečių liudininkų pasimatymas Baltuosiuose Rūmuose su prezidento Reagano patarėju, National Security Council pareigūnu Fritz Ermarth.

Trečiadienis, spalio 7.

9-10:30 val. r. Jungtinių Amerikos Baltų Tarybos priėmimas kapitolijuje. Skuodžių šeimos bei kitų dviejų pabaltiečių pasimatymas ir nusifotografavimas su sen. Donald Riegle (D-MI), 20 JAV senatorių laiško Gorbačioviui dėl Pabaltijo demonstracijų iniciatorium, bei su kitais kongresmenais.

Po to vyko trijų pabaltiečių simpoziumas su diskusijom JAV Valstybės departamente. Dalyvavo apie 30 sovietų studijų specialistų, bei tais klausimais besidominčių valdžios pareigūnų.

Trumpos programos metu, Vytautas Skuodis prabilo į susirinkusius, keldamas visų trijų pabaltijo tautų likimą ir didėjantį ryžtą atgauti savo teises, ypač suverenumą. Šia proga buvo paminėti garbės svečiai: estas kalynys TIIT MADISSON, latvis kalynys ROLANDS SILARAUPS, dr. ir p. St. BAČKIAI, autorius ir JAV Kongreso Lietuvos katalikų religinės laisvės grupės iniciatorius GEORGE WEIGEL, JAV Kongreso Helsinkio grupės specialistas Pabaltijo reikalams JOHN FINERTY ir kongresmenų MILLER ir FEIGHAN štabo nariai, SAM KAPLAN ir ANN SATCHIWILL, besirūpinantys Lietuvos katalikų klausimais. Programą pravedė VIKTORAS NAKAS. Šalia Skuodžio, trumpai kalbėjo MILLER ir FEIGHAN, ir kun. KAZIMIERAS PUGEVICIUS.

Po angliškosios programos dalies, DARIUS SUŽIEDĖLIS, Lietuvių Jaunimo Sąjungos vardu iškėlė Skuodžių šeimai knygą apie 50 JAV valstybių. KAZYS ALMĖNAS privačiai Skuodžiams padovanojo Washingtono LB-nės auką jų naujo gyvenimo pradžiai. Priėmimo išes koordinavo J. PAUKŠTIENĖ, gėrimų stalą - S. SUŽIEDELIS.

Ketvirtadienis, spalio 8.

9 val. apsilankymas ELTOS tarnyboj. 12-2:30 val. p.p. posėdis su JAV katalikų episkopato pareigūnais. Remdamasis savo asmeniškai patirtimi bei konkrečiais Lietuvos įvairių prašymais, Skuodis nušvietė dabartinę Lietuvos bažnyčios padėtį.

Skuodžių šeimą Washingtono globojo KRISTINA ir VIKTORAS NAKAI. Vytautą Skuodį į visus pasimatymus ir pokalbius lydėjo Viktoras Nakas, LIC Washingtono skyriaus vedėjas, ir GINTĖ DAMUŠYTĖ, Lietuvių Informacijos Centro vedėja iš New Yorko, kuri jam vertėjavo.

/PRANEŠA LIETUVIŲ INFORMACIJOS CENTRAS/

ŠEŠIASDEŠIMT KETURI KONGRESMENAI UŽSTOJA KUNIGĄ MATULIONIŲ

64 JAV Atstovų Rūmų nariai spalio 1-mos dienos laiške kreipėsi į Religinių reikalų tarybos įgalotini Petrą Anilionį su prašymu, kad jį patėdėtų kalinamam kunigui JONUI KASTYČIUI MATULIONIUI.

Kongresmenai sako, kad jų žiniomis, kunigas Matulionis buvo suimtas 1984 m. lapkričio mėnesį už tai, kad jis "dėjosi kunigu". Iš tikrųjų, jie teigia, kunigas Matulionis baigė pagrindinio seminariją. Jis tuo keliu nuėjo po to, kai sovietų valdžios pareigūnai jam neleido stoti į vienintelę valdžios aprobuotą seminariją Lietuvoje. Baigęs pagrindinio seminariją, kunigas Matulionis buvo išvėntintas į kunigus apeigose, kurias aprobavo Katalikų Bažnyčia ir pradėjo eiti klebono padėjėjo pareigas Kybartų bažnyčioje.

Kongresmenai Anilioni aiškina, kad specifinis kaltinimas prieš kunigą Matulioni buvo, kad jis pažeidė Lietuvos TSR kriminalinio kodekso pastraipą 199-3, draudžiančią viešosios tvarkos ardyimą, kai jis suorganizavo religinę eisną iš Kybartų bažnyčios į netoli esančias kapines. Už tai jis buvo nuteistas kalėti tris metus bendro režimo lageryje.

Toliau, kongresmenai atkreipia dėmesį į kunigo Matulionio paleidimą iš lagerio 1985 metais, sovietams paskelbus amnestiją, kuri apėmė ir tuos kalinius, pažeidusius pastraipą 199-3, kunigas buvo išleistas į laisvę birželio 19 d. Tačiau birželio 26 dieną jis vėl buvo

SVEIKINAME VLIKO SEIMA MO
1987. 10. 9-11.

Prof. VYTAUTAS SKUODIS kalba VLIKO Seimo metu Montrealyje, 3. m. spalio mėn 10 d.

suimtas ir įkalintas. Kongresmenai spėlioja, kad toks greitas Matulionio sugražinimas į lagerį įvyko todėl, kad jis buvo amnestuotas be tam tikrų sovietų pareigūnų žinios.

Kunigo Matulionio bylos atpasakojimas sudaro foną kongresmenų pareidavimams. Laiško autoriai pažymi, kad kunigas turėtų būti paleistas lapkričio mėnesį. Tačiau, atsižvelgus į keistas aplinkybes, kuriose jis buvo trumpam amnestuotas ir tada vėl suimtas, kongresmenai suabejoja, ar jis tikrai bus paleistas lapkričio mėnesį. Jie prašo Anilionio, kad jis darytų visa tai, kas įmanoma, kad kunigas Matulionis būtų kuo greičiau paleistas. Kongresmenai savo prašymą grindžia ne tik ištikinimu, kad kunigas Matulionis buvo neteisėtai įkalintas, bet ir iš susirūpinimo dėl jo silpnos sveikatos. Jie sako, kad vienu metu kunigo svoris buvo lageryje nukritęs iki 40 kilogramų ir jis buvo laikomas invalidu.

Kongresmenai turi ir dar vieną pareidavimą Anilioniui. Jie prašo kad kai kunigas Matulionis bus paleistas, jam būtų leidžiama be trukdymų eiti savo pastoracines pareigas. Jie atkreipia dėmesį į tai, kad Anilionio viršininkui Konstantinui Karčevui besilankant JAV-ese rugpjūčio mėnesio gale, pastarasis teigė, kad praeityje sovietų valdžia kai kada klaidingai pasielgusi su tikinčiais ir kad dabar stengiamasi tas klaidas atitaisyti. Kongresmenai laišką baigia išreiškdami ištikinimą, kad kunigo Matulionio persekiojimas buvo pavyzdys tos klaidingos politikos, kurios Gorbačiovo atvirumo bei demokratizavimo kampanijos dvasioje, reiktų atsizadėti.

Pagrindiniai šio laiško autoriai buvo kongresmenai Edward Feighan iš Ohio ir John Miller iš Washingtono, kurie pirmininkauja Lietuvos katalikų Religinės Laisvės grupei Atstovų rūmuose. Tai tie patys asmenys, kurie įvedė Atstovų rūmų rezoliuciją 192, reikalaujančią religinės laisvės Lietuvos tikintiesiems.

Pažymėtina, kad šią rezoliuciją, kurią Atstovų rūmai priėmė rugsėjo 15 dieną 400-0 santykiu, sovietų spauda tuoj pat pasmerkė. Rugsėjo 16 d. TASS pranešimas cituoja Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos prezidento vicepirmininkės Vandos Klikūnienės pareiškimą, kurioje rezoliucija esanti provokacija, kurios vienintelis tikslas yra nukreipti Amerikos publikos dėmesį nuo žmogaus teisių pažeidimų JAV-ese. TASS pranešimas paneigia, kad Lietuvos katalikai diskriminuojami ir aptaria Lietuvos Mokslo Akademijos studiją tuo klausimu, kuri tą paneigimą neva patvirtina.

LIETUVOS VĒLIAVA VETERANAMS

Karo veteranų sąjungą, The Retired Sergeants Major Assn., kreipėsi į Lietuvos pasiuntinybę, prašydami parūpinti jiems Lietuvos vėliavą. Dr. S. Backis jų prašymą pasiuntė Amer. Lietuvių Tarybai, kuri pasirūpino, kad Lietuvos vėliava būtų pasiūsta ir padovanota tai Amerikos Veteranų sąjungai.

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS

REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI :

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomai skleidžia informacijas įvairiuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDA

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukos ar palikimus siųskime Tautos Fondui:
TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH Rd. STONEY CREEK, Ont. L8E 1Z6

KANADOS IR AMERIKOS LAISVOS PREKYBOS SUTARTIS

Medžiaga spaudai gaunama:
1-800-387-0660*

Telefonai kurtiesiems
1-800-387-0617*

Daugiau informacijų gaunama:
1-800-267-2006*

* 8 v.r.-8 val.v.HAE, nuo 8 di, pirmadienio iki penktadienio, išskyrus švenčių dienas.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS TORONTE KREDITO KOOPERATYVO 25 M. VEIKLOS APŽVALGA

/ t e s i n y s /

Paskutinio dešimtmečio laikotarpyje buvo išgity modernūs kompiuteriai, kurie operacijų metu daro įrašus narių sąskaitose ir jų knygelėse. Infliacijos įtakoje normaliai augo visi kredito kooperatyvai Kanadoje, darė rizikingas investicijas ir daug kooperatyvų turėjo finansinių problemų. Priskėlimo Kredito Kooperatyvas, kurį dabar vadina Priskėlimo Banku, didėjo pastoviais nariais ir indėliais. Turi 3445 narius šerinkus, 249 organizacijų ir narių antrąsias sąskaitas. Narius sudaro Priskėlimo ir Lietuvos Kankinių parapijų parapijiečiai. Centrinė įstaiga veikia Priskėlimo parapijoje 7 dienas, 46,5 valandas savaitėje. Lietuvos Kankinių parapijoje veikia skyrius tik sekmadieniais. Narių patogumui ir patrauklumui bankas turi įvairių taupymo sąskaitų.

Priskėlimo Kredito Kooperatyvo 25 metų balanso 1987 m. rugsėjo 30 d. aktyvai - 35 mil. dolerių. Svarbės balso aktyvų pozicijos: kasa - \$ 99.362, trumpalaikiai investavimai - \$ 7,158.147; ilgalaikiai investavimai - \$ 2,604.023; asmeninės paskolos - \$ 1,922.071, mortgicijų (nekilnojamo turto) paskolos - \$ 22,613.174. Indėlius nariai gali deponuoti 7 rūšių įvairiose taupymo sąskaitose, kurių bendra suma yra \$ 32,333.707. Šie indėliai turi apsauginį draudimą iki \$ 60,000 sumos kiekvienam nariui. Be šio minėto draudimo, bankas dar turi garantijų fondą % 1.850.000, kuris priklauso nariams ir šiuo metu jei būtų bankas likviduojamas, tai kiekvienas narys gautų prie išmokamų indėlių papildomai dar apie \$500.

Paskutinių 10 metų laikotarpyje, pasikeitus vedėjams, Priskėlimo Kredito Kooperatyvo aktyvai padidėjo 22,5 mil. dolerių. Augimo metinis aktyvų vidurkis buvo virš 2 mil. dolerių. Bankas augo milijonais dolerių dėl didėjančios infliacijos ir vyresniosios kartos turto likvidavimo, kurį sudaro apie 80% narių. Šiame laikotarpyje Kanados dolerio vertė sumažėjo apie 3-4 kartus. Pavyzdžiui, 1977 m. automobilių kainų vidurkis buvo apie \$ 5-6.000, o šiuo metu - \$ 15-18.000. Atlyginimų vidurkis prieš dešimtį metų buvo apie \$12.000 ir šiuo metu - \$36.000. Rinkoje prekių kainos pakilo 3-4 kartus. Išvada - Priskėlimo Kredito Kooperatyvo aktyvai pagal Kanados dolerio vertę prieš dešimtį metų padidėjo apie 7-8 mil. dolerių.

Žvelgiant į visų lietuvių kredito kooperatyvų ateities perspektyvas, realiai vertinant jos nėra šviesios. Jų turtas vis dar auga, tačiau jaunosios kartos narių skaičius yra labai ribotas, o vyresniosios kartos išvykstančių

Stalino Valdžios Paslaptys

Aleksandr Orlov.

(tęsinys)

Buvo imtasi ypatingų atsargos priemonių eventualiai nutildyti tam kaltinamajam, kuris imtų kelti maištą. Tam reikaliui buvo pasodinta tarp "publikos" keletas grupių NKVD istreniruotų tramdytojų. Jie buvo pasirodę kiekvienu prokuroro mygtelėjimu pasukti nuo kėdžių ir išvesti tokiu liudininką baisiausiai nežmoniškai šukaudami. Tokiu atveju šis sąmyšis sudarytų teismo pirmininkui pagrindą paskelbti teimc pertraukai.

Paskutinis bylos paruošimo žygis tardymo stadijoje buvo šis: Jagoda ir Ježovas, Stalino asmeniškai pavaduotojas šitai operacijai, turėjo pasikalbėjimą su svarbiausiais kaltinamaisiais. Ježovas pakartojo Stalino vardu, kad jei, girdi, jie įvykdys savo susitarimą išpažinti viską teisme, tada visi jiems duoti pažadai - nepaliesti šeimų ir jų draugų - bus sąžiningai ištesėti. Tačiau jei kuris teisiamasis išdrįs teisme "imtis gudrybės", tai toks išsišokimas bus laikomas kaip organizuotas išdavimas, padarytas visos kaltinamųjų grupės vardu.

Teismas, pirmininkaujant V. Ulrichui, slaptosios policijos veteranui, buvo atidarytas 1936 m. rugpjūčio 19-tą dieną. Kaltinamųjų vietos buvo atitvertos mediniu baru, šalimais kurių stovėjo aukšti sargybiniai, laikydami sautuvus su nuogais durtuvais. Priešais kaltinamuosius, netoli kairiosios sienos, sėdėjo prie nedidelio stalo, prokuroras Andrej Višinskis. Kaltinamųjų užnugarėje, teismo salės kampe, buvo durys į siaurą pereinamąją patalpą, iš kurios į abi puses einama į keletą mažų kambarėlių. Viename tokiame kambarėje buvo įtaisytas gerų valgių ir gėrimų bufetas. Tame kambarėje patogiai sėdėjo Jagoda su savo asistentais, klausydami per specialiai įrengtą garsiakalbį, teismo eigą.

Teismo atidarymo metu teisiamieji neatrodė tiek išvargę kiek jie buvo per tardymą. Per paskutines kelias savaites jie gavo daugiau pamiegoti ir atgavo kiek savo svorį. Tačiau jų veidų dėmėta spalva ir juodi žiedai paakiuose aiškiai rodė, kad jie yra perėję žiaurų kankinių kelią. Vis dėlto, keletas tarp jų atrodė drąsus ir sveiki. Tokie buvo pramanytieji kaltinamieji.

Reingoldas, kurio veidas švjetė sveikata, buvo elegantiškai apsirengęs. Jis sėdėjo už baro antroje eilėje paskutinėje vietoje, arčiausiai prie publikos. Jis niekad neišleisdavo iš akių prokuroro. Jis buvo pasiruošęs kiekvienu momentu stypelti ant kojų ir pareigingai savo melagingais parodymais pagelbėti prokurorui prieš kitus kaltinamuosius.

Netoli Reingoldo sėdėjo Olbergas. Aiškiai buvo matyti, kad jis nervinosi dėl savo artimo sėdėjimo ties buvusiais herojais - Kamenevu ir Zinovjevu. Jis vis paslapčiomis žvilgtelėdavo į juos su tokia mišria nuostaba ir pagarbos išraiška.

Fricas Davidas ir Berman-Jurinas, kurie vis kažką užsirašinėdavo popieryje, atrodė biznieriškos laikysenos žmonės ir jiedu įtemptai laukė, kada prokuroras jiems duos progą atlikti savo pareigą Partijai.

Tiktai Pikelis, penktas fiktyvusis kaltinamasis, sėdėjo apatijos apimtas.

Is visos grupės, labiausiai išvargęs atrodė Zinovjevas. Jo paputęs veidas su nudribusiais pritvinkusiais pc akimis maišeliais jam teikė didžią liguisto žmogaus atspindį. Jis sirgo astma ir jam trūko oro. Kai tik ji atvedė į kaltinamųjų suolą, jis tuoj atsisegė marškinių apikaklę. Jis jos neužsisegė per istisai trukusį teismą. Kai jis susipėžino su teismo salėje esančiais, be abejonės, jis turėjo būti nustebintas, kad tokioje svarbioje byloje jis nematė nė vieno iš daugelio išymių Partijos darbininkų ar vyriausybės narių, kuriucs jis pažinojo. / b.d. /

Toronto Priskėlimo parapijos Kredito Kooperatyvo valdyba su vedėju 1977 m. balandžio mėn. linksmoje nuotaikoje. Iš kairės: vedėjas J. Varanavičius, pirm. dr. S. Čepas, išd. J. Palys; stovi: sekr. A. Ulba, narys V. Bireta ir vicepirm. J. Žiūraitis.

į amžinąjį poilsį narių skaičius didėja. Nenoriu būti blogu pranašu. Tačiau atrodo, visiems aišku, kad po 15-20 metų, t.y. 21 šimtmečio pradžioje, mūsų bankai pergyvens egzistencijos krizę, nes neturės pakankamai narių, kurie sudaro jų veiklos pagrindą

Priskėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvo 1987 m. valdybą sudaro pirm.- dr. S. Čepas, vicepirm. - J. Palys, sekr.- E. Girdauskas, išd. V. Vaičiūnas ir narys V. Bireta.

Ypatingą veiklumą šio kooperatyvo istorijoje išvytė S. Č e p a s, veterinarijos daktaras, kuris šiai organizacijai paskyrė 25 metus ne vien tik vadovaudamas valdybai, bet ir atliekamam laiku talkino vedėjams ir rūpinosi administraciniais reikalais. Jis yra pagrindinis kooperatyvo kūrėjas-iniciatorius, pirmasis pasirašęs pareiškimą čarteriui gauti. Jo pagrindinis padėjėjas per 24 metus, buvęs valdybos išdininkas, dabartinis vicepirmininkas dipl.teisininkas J. P a l y s. Kiti trys valdybos nariai yra jaunosios kartos atstovai.

Priskėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvo 25 metų sukaktis buvo paminėta 1987 m. spalio 4 d., 11:30 val. ryto. Priskėlimo šventovėje buvo atnašautos mišios už mirusius kooperatyvo narius. Pagrindinis minėjimas vyko Priskėlimo Parapijos salėje, kuriame dalyvavo Lietuvos Kankinių ir Priskėlimo parapijų kunigai, lietuvių kooperatyvų valdybų nariai, daug kviestų svečių ir apie 400 narių. Minėjimą pradėjo 5 val.p.p. valdybos sekretorius E. Girdauskas, pasveikinęs svečius bei dalyvius, kuris po to vadovavo minėjimo programai. Sukakties proga sveikino KLB Valdybos p-kas adv. A. Pacevičius, Tėv. Placidus, OFM, Cleveland'o Kredito Kooperatyvo Taupa atstovas p. Staškevičius, Montrealio Lito p-kas J. Bernotas, Hamiltono Talkos - J. Krištolaitis, Toronto Paramos p-kas D. Vaidyla. Kooperatyvų sveikintojai iškė 25 metų

Toronto Priskėlimo parapijos Kredito Kooperatyvo valdomieji organai ir tarnautojai.

sukaktuvininkui gražių, vertingų dovanų.

Po sveikinių scenoje pasirodė SUTARTINĖS Kvartetas, vadovaujamas Nijolės Benotienės. Jaunos ir gražios merginos koncertą pradėjo partizanų melancholiška daina "L i e t u v a" ir be pertraukos dainavo 45 minutes, atlikę įvairaus pobūdžio dainų: liaudies kūrybos, humoristinių, estradinių ir kitų. Kvartetas tikrai vertas Sutartinės vardo, nes atliktos dainos skambėjo harmoningai ir švelniai. Joms buvo atlyginta publikos karštais plojimais ir rengėjų įteiktais rožių žiedais.

6:30 val. vakaro kun. Jurgučiu sukalbėjus maldą, dalyviai skaniai vaišinosi garsios kulinarės J. B u b u l i e n ė s paruoštais maisto patiekalais, pasižnekučiuodami ir prisimindami kooperatyvo naudingą veiklą, įgalinusių narius išgityti namus ir palankiomis sąlygomis investuoti savo santaupas įvairiose sąskaitose.

Baigiamąjį žodį pasakė valdybos pirmininkas dr. S. Čepas, išsamiai apžvelgęs kooperatyvo 25 metų veiklą primindamas pirmųjų metų greitą bankelio augimą. Įdomus buvo jo pateikti statistiniai daviniai. 25 metų laikotarpyje buvo išmokėta: tarnautojams atlyginimų - \$ 1, 663.964, gyvybės draudos - \$ 345,000, palūkanų taupytojams už indėlius - \$ 22,117,877, aukų organizacijoms ir laikraščiams - \$ 217,415, lietuviškai veiklai paremti - \$ 200.000. Taigi, lietuvių sutaupti pinigai nenuėjo į finansinių institucijų biznierių rankas, bet iš jų gautas pelnas buvo išmokėtas nariams kaip palūkanos už indėlius, paremtos organizacijos ir laikraščiai, kurie palaiko mūsų tautinę gyvybę.

Baigdamas pirm. dr. S. Čepas dėkojo atvykusiems svečiams iš tolimųjų kolonijų, sveikintiems žodžiu ir raštu, SUTARTINEI už puikų koncertą, bankelio nariams už lojalumą ir pasitikėjimą, visiems buvusiems talkininkams ir tarnautojams, kurie savo darbais padėjo išugdyti šią įstaigą į stiprų ir turtingą lietuvišką banką. Jis pareiškė viltį ir tikėjimą, kad bankas dar galės daugelį metų augti, stiprėti ir tarnauti nariams.

Kanados Informacijos atsakymai yra taip arti, kaip jūsų telefonas.

Klausimai apie Kanados vyriausybės Programas ir Patarnavimus

"Reference Canada" padeda

kanadiečiams sužinoti

apie Kanados vyriausybės

programas ir patarnavimus.

Jūsų vietinis "Reference

Canada" skyrius Jus

nukreips į atitinkamą

vyriausybės įstaigą, kuri

jums geriausiai galės

atsakyti į klausimus.

Į visus pasiteiravimus gali

būti atsakoma angliskai

arba prancūziškai nuo 8:30 v.r.

iki 4:30 val. v., nuo

pirmadienio iki penktadienio.

• In Saskatchewan call:
Regina (306) 780-6683
Toll-free 1-800-667-7160

• In British Columbia call:
Vancouver (604) 666-5555
Toll-free 1-800-663-1381
Zenith 08918 (Atlin)

• In Alberta call:
Calgary (403) 292-4998
Edmonton (403) 420-2021
Toll-free 1-800-232-9481

• In Manitoba call:
CITIZENS INQUIRY SERVICE
Winnipeg (204) 945-3744
Toll-free 1-800-282-8060

Reference Canada operates in conjunction with the provincial inquiry service

• In Ontario call:
Ottawa (613) 995-7151
North Bay (705) 476-4910
Toronto (416) 973-1993
Toll-free
Ottawa/Hull region 1-800-267-0340
Area Codes 705, 807 1-800-461-1664
All other Ontario residents 1-800-387-0700

• In Quebec call:
COMMUNICATION-QUEBEC
Vietinios telefono numerius rasite telefonų knygoje, mėlynųjų puslapių skyriuje, po "Communication Quebec" pavadinimu.
Nemokamam ilgu distancijų telefonui pasukite "0" ir paprašykite Zenit Communication Quebec.

Reference Canada operates in conjunction with the provincial inquiry service

• In Prince Edward Island call:
ISLAND INQUIRIES
Charlottetown (902) 368-5050
Toll-free 1-368-5050

Reference Canada operates in conjunction with the provincial inquiry service

• In New Brunswick call:
NEW BRUNSWICK INFORMATION SERVICE
Fredericton (506) 453-2525
Toll-free 1-800-442-4400

Reference Canada operates in conjunction with the provincial inquiry service

• In Newfoundland call:
St. John's (709) 772-4365
Toll-free 1-800-563-2432

• In Nova Scotia call:
Halifax (902) 426-8092
Toll-free 1-426-8092

• In Yukon Territory call:
YUKON INQUIRY CENTRE
Whitehorse (403) 667-5811
Toll-free 1-667-5955

Reference Canada operates in conjunction with the provincial inquiry service

KULTŪRINIS PUSLAPIS

Dalis dail. Antano Tamošaičio exlibrisų

DAIL. ANTANO TAMOŠAIČIO EXLIBRIS PARODA OTTAWOJE

CARLTON UNIVERSITETE, Ottawoje, Macodrum Library patalpose vyko dail. ANTANO TAMOŠAIČIO exlibrisų paroda. Ji truko nuo spalio mėn. 9-30 d. Parodoje buvo išstatyta 70 darbų. Parodą suorganizavo Viktoras P r i š č e p i o n k a. Paroda sukėlė didelį susidomėjimą ir buvo gausiai lankoma.

Pirmąjį exlibrisą dail. Antanas Tamošaitis sukūrė P. Galaunei. Prie šios rūšies kūrybos sugrįžo jau žymiai vėliau, gyvendamas savo sodyboje prie Kingston, Ont., Kanadoje.

Kanadoje ši meno rūšis mažai populiarinama. Parodos leidinyje platesnį darbų aptarimą patiekė Shawn Thompson, kurio tekstą spausdiname:

"An exhibition of bookplates might seem like an odd if not quixotic enterprise, a throwback to a leisurely, aristocratic time, but Antanas TAMOŠAITIS is serious about his creations.

In 1944, the writer, scholar, artist and collector of folk art left his native Lithuania. However, before Mr. Tamošaitis left his familiar world behind, he first made sure his "children", his books and folk art collection were safe.

The items were packaged and sent thorough the mail one by one to his wife Anastazija, a talented weaver, who had traveled ahead to Canada.

The two settled in the countryside coast of Kingston, Ontario, where they set up their own cottage industry to produce paintings, weavings and books on folk art.

The couple lives in the same spot today, in a house painted black with blue trim looking like a Lithuanian cottage transported across the ocean by magic.

For the 40 years Mr. Tamošaitis, now 81, has been in Canada, he has produced an unending stream of paintings, etchings and designs, including over 100 individually designed bookplates.

The bookplates follow the wishes and the personality of the owner, but the design draws from the artist's knowledge of folklore.

The bookplates make no money for the Lithuanian, a scholarly looking man with white beard and watchful eyes. But the bookplates fit the temperament and hospitality of Tamošaitis household.

A. Tamošaitis bookplate offers the satisfaction of creation, the pleasure of exchanging gifts.

Stretching Back in Time

Bookplates are strange and exotic creatures. In the 16th century, bookplates were elaborate but impersonal, using traditional emblems and resembling the heraldry of a family crest. As the times grew more liberal and romantic, so did bookplates, branching out in to lyricism, eroticism and miniature, encapsulated stories.

They reflected the changes in style taking place in the art of their time.

They spoke of the treasure-trove of wisdom stored in books and of the fantasies and pent-up urges of people bound too long in a mundane reading room.

The familiar themes were ships, flying creatures, flowers and mermaids being hauled aboard in nets.

Half-naked women were a popular subject, combining erotic fantasies with the traditional symbol-at least from man's point of view - of wisdom, pictured as a woman.

Occasionally bookplates made bizzare comments, like one with a naked woman seated on a bottled skeleton.

The Owl and the Book

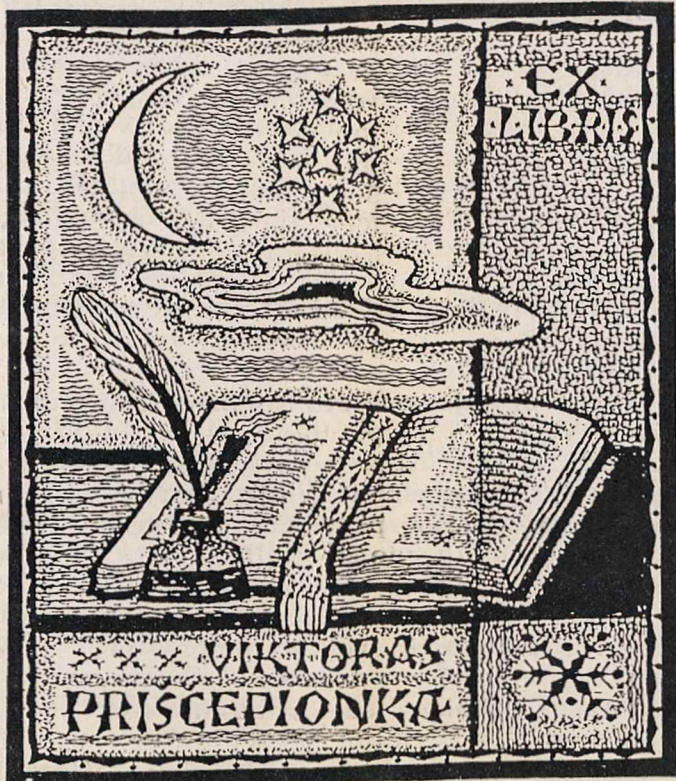
Over his lifetime, the bookplates that Mr. Tamošaitis has produced, have been drawn individually as gifts for friends, usually for some sort of creative exchange.

There are some remarkable designs in the collection consistent with the artist's style.

The paintings of Mr. Tamošaitis have heavy, rugged lines with dark and somber colors. The content is often taken from Lithuanian folklore and folk art adapted by the imagination of Mr. Tamošaitis.

As he explains, a somber mood reflects the fears and unconscious desires that lurk behind shadows, summoned magnificently in the tradition of fairy tales and ghost stories.

The bookplates of Mr. Tamošaitis show a similar style and attitude towards life, particularly with the

exotic, old-world flavor and the sharp contrast of black and white.

One of my favorites is the piece with an owl and a book divided into three panels. Books and art are windows to the world, and if you look closely at the owl bookplate, you'll see a window.

The panels on the two sides are shutters with designs carved in them just like ones you might find on a Lithuanian cottage.

Many of the bookplates of Mr. Tamošaitis have a shaft of illumination, whether from a window or something more esoteric, such as beams of light from the Eye of God enclosed in a triangle.

The difference between light, between night and day usually appears simultaneously in these bookplates, a sign that life is composed of opposites like pain and pleasure, hope and fear.

Thus the owl in the bookplate is lit from two points of view, day and night, black on a white background and white on a black background.

Yes, Mr. Tamošaitis is a crafty man, drawing on the ancient sources of wisdom, turning a solitary bookplate into a work of art."

Shawn Thompson,
News Editor
Gananogue Reporter

EX LIBRIS - tai knygos savininko ženklas; įvairaus dydžio, dažniausiai mažo formato lapeliai, prilipinami antroje knygos viršelio pusėje. Jų tekstas dažniausiai prasideda lotynų kalbos žodžiais ex libris, po to eina savininko vardas ir pavardė.

Seniau ex libris turėdavo savininko heraldinį ženklą, vėliau emblemas, alegorinius vaizdus ar šūkius, kurie nurodo savininko specialybę ar tam tikrą pomėgį.

Ex libris darbo technika yra įvairi: dažniausiai-raižiniai medyje, varyje, akmenyje, linoleume. Kartais jie surenkami ir spaustuvėse. Seniausiu ex libris laikoma VII a. pr. Kr. maža molinė lentelė su įrašu: "Nuosavybė Asurbanipalo, pasaulio karaliaus, Asirijos karaliaus".

Patys ankstyviausi ex libris pasirodė Vokietijoje 15 a. pabaigoje. Iš pradžių jie buvo raižiniai medyje, kiek vėliau varyje. Ex libris'ų yra darę visa eilė žymių dailininkų - grafikų. Pav., Duerer'is yra jų nemaža padaręs, ankstyviausi jų Nuernberg'o patricijams.

Baroko laikotarpyje medžio raižinius išstumia vario raižiniai. Netrukus ši meno rūšis paplito Anglijoje, Prancūzijoje, Italijoje ir kitur, kur žymūs grafikai ir tapytojai susidomėjo nauja galimybe.

Vėliau buvo įsteigtos draugijos kaip Exlibris Sociaty Anglijoje (nuo 1891 m.), Oesterreichische Exlibris Gesellschaft (nuo 1903 m.) ir kt. Buvo taip pat populiarius leidžiami įvairūs leidiniai.

Didelius exlibris rinkinius turi Britų Muziejus Londone (virš 100.000 egz.), Vienos Nacionalinė Biblioteka (34.000), Bavarijos Valstybinė Biblioteka Muenchene (12 tūkstančių) ir kt.

Seniausiu exlibris LIETUVOJE yra laikomas kuni-gaikščio Boguslavo R a d v i l o s (1671 m.). Pirmuoju lietuvišku exlibris laikomas kun. J. Tumo-Vaižganto (mūsų Enciklopedija nemini, kas ji buvo sukūręs). Lietuviškojo exlibris meno raidai reikšmingi buvo P. Galaunė, V.K. Jonynas, V. Petravičius, J. Burba ir kt. Nemažą jų rinkinių turėjo V. Cimkauskas, P. Galaunė, St. Pilka, V. Steponaitis ir kt.

/pasinaudota Lietuvių Enciklopedija/ b.

GOETHEI IR ŠILLERUI

Šalti ir niūrūs Jūsų sarkofagai,
Taip ir palikę amžinai stovėt greta.
Greta,

kaip Jūs abu-didieji genijai ir humanistai-
iš naujo per kūrybą į gyvenimą sugrįžtantys...

Greta
prie savo pašaukimo kelio.

Greta
nuostabioje skulpturoje Ričelio
prieš seną nacionalinį teatrą,
kur stovit kviesdami visus
mylėti žmogų ir vertinti jo didį meną-
didžiausią ginklą
ir didžiausią jėgą, kuria
per amžius žmonija alsuoja ir gyvena.

Žiūriu į žiedą rozės raudonos,
kurį, paraginta mamos,
priskridusi lengvutė lyg drugelis
padėjo Jums ant sarkofago
mažytė vokiečių mergaitė.
Jai nesuprantami dar Jūs vardai,
ir Jūs neįkainuojamas kūrybos kraitis.
Todėl, išplėtusi akis, ji
vaikiškai apžiūrinėja laiko dulkių sluoksnį storą,
lipniai pakilusį į orą,
negailestingai sėdanti ant rozės lapų...

Palaukime sustoję tos dienos,
Kada maža mergytė sužinos
Ir pašakys visam pasauliui,
Kad šioj pagarbios ramybės vietoj
Joks dulkių sluoksnis niekad
Neužpustys dviejų žmonių nemirtingumo,
Kaip neištrpdo kalnuose sniegyvų saulė,
Kuriems neraginami einame nulenkt galvos.

Janina Morkeliūnienė

NAUJA BIBLIOTEKOS STRUKTŪRA

BALZKO LIETUVIŲ KULTŪROS MUZIEJUJE

Randantis naujame, trijų aukštų name (6500 S. Pu-laski Rd., Chicago, IL 60629) Balzko Lietuvių Kultūros Muziejus yra didžiausia etninio pobūdžio muziejinė įstaiga Amerikoje. Į muziejaus sudėtį įeina biblioteka, kartografijos, numizmatikos, filatelistikos, genealogijos, karo, vaikų skyriai, meno galerija bei esantis organizacijos stadijoje muzikos skyrius. Muziejaus direktorium yra žinomas dailininkas Valentinas R a m o n i s.

Visame šiame komplekse didelį vaidmenį vaidina biblioteka. Jos vadovu ir muziejaus moksliniu konsultantu yra istorikas dr. Dovydas Fainhauzas. Be jo bibliotekoje dirba trys asmenys - patyrusi, ilgametė muziejaus darbuotoja Ruth Katauskas, muzikas-Juozas Sodaitis ir JAV istorijos bei imigracijos specialistė, gavusi MA Northwestern Universitete, Jessie Daraška.

Biblioteka yra reikšmingas mokslinių tyrinėjimų bei įvairių davinų apie Lietuvą lobynas. Pastaruoju metu buvo pakeista jos struktūra. Biblioteka tapo padalinta į knygų, laikraščių ir specialiųjų rinkinių skyrius.

Knygų skyrius susideda iš 22.000 tomų, o laikraščių skyriuje buvo sukaupta 1500 laikraščių ir žurnalų pavadinimai, kurių daugelis siekia 19 amžių.

Specialiųjų rinkinių skyriuje randasi sekančios sekcijos: retos knygos, rankraščiai, brošiūros ir dokumentai, fotoarchyvas bei meno archyvas.

Retų knygų sekcija susideda iš 500 tomų. Kai kurie iš jų buvo išleisti dar viduramžiais ir yra neįkainojamos vertės.

Rankraščių sekcijoje randasi lietuvių rašytojų, mokslininkų, aktorių, politinių veikėjų, draugijų korespondencija bei įvairūs rašiniai.

Brošiūrų ir dokumentų sekcija yra gausi Lietuvos istoriją ir kultūrą liečiančios medžiagos saugykla. Šioje sekcijoje randasi įvairūs spausdiniai, oficialūs dokumentai, draugijų veiklos aprašymai, protokolai, skelbimai, atsišaukimai, laikraščių iškarpos.

Fotoarchyve randasi grupių ir atskirų asmenų (aktorių, veikėjų, rašytojų) nuotraukos ir albumai, o meno archyve yra surinkti biografiniai duomenys apie menininkus ir meno draugijas.

Biblioteka plačiai naudojasi studentai, mokslininkai ir plati visuomenė.

ATSIŪSTA PAMINĖTI:

"LIETUVIŲ DIENŲ" žurnalo spalio mėnesio numeris jau išsiuntinėtas visiems prenumeratoriams ir platintojams.

LIETUVIŲ DIENŲ žurnalo dalyje lietuvių kalba randama: Naujiems vėjams papūtus. Rusų nacijos interesas. Vlodo Bakūno: "Mažosios Lietuvos patriotas - prof. Martynas B r a k a s". Martynas Brakas: Autobiografija. Kunigo ir poeto-filosofo poezija (Popiežiaus Jono Pauliaus II kūrybos apžvalga). K. Wojtylos poezija - Tiesa turi būti skausminga. Juozo Tininio: Nemirtingos meilės ženklas. Donelaitis gyvena ir 20 metų kalba angliškai-dr. Elenos Tumienės - K. Donelaitio METŲ angliškąjį vertimą pasitinkant. Mažosios Lietuvos veikėjų suvažiavimas Chicagoje.

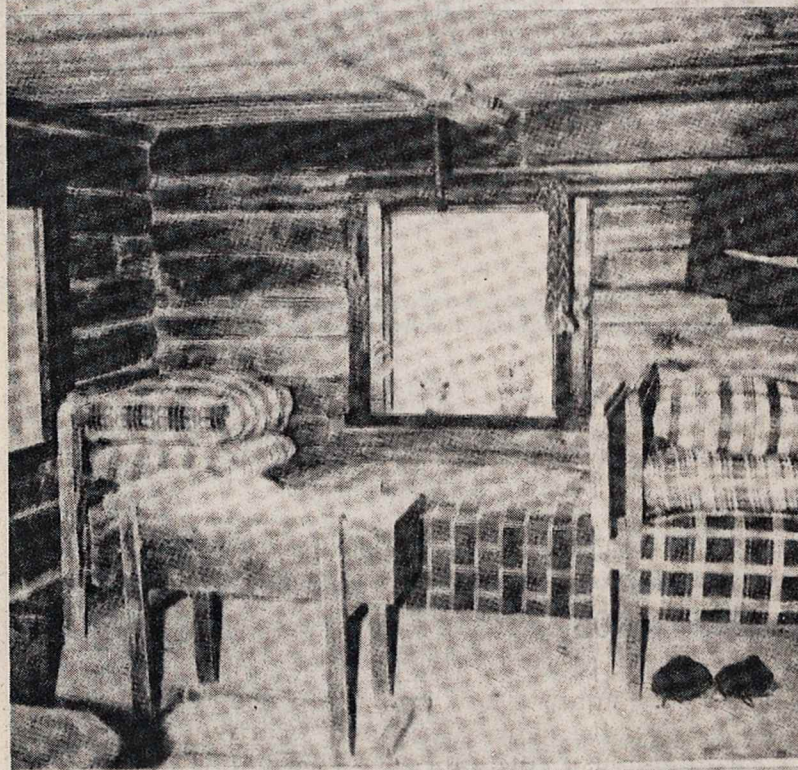
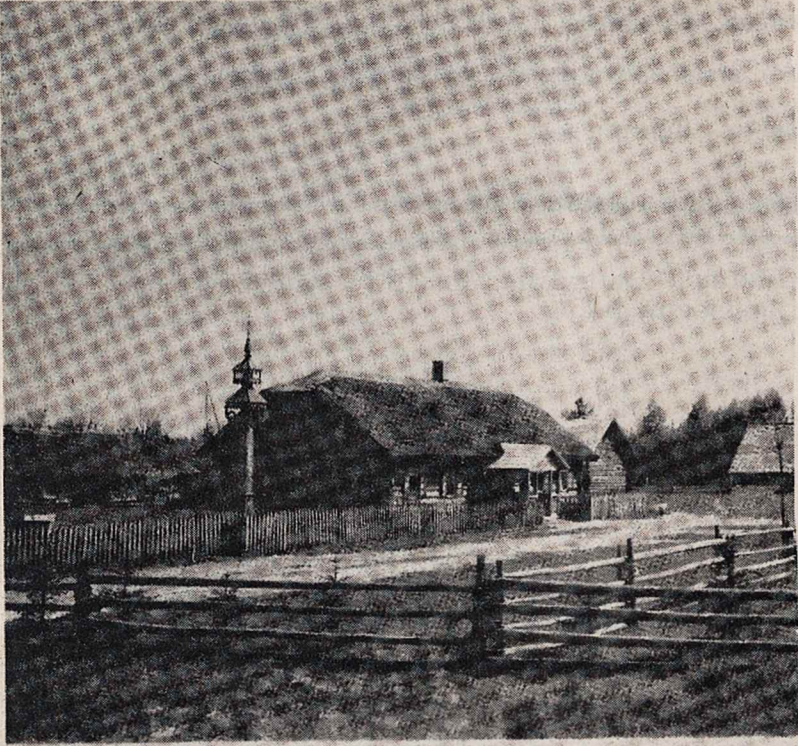
Dalyje anglų kalba randama: Martynas Brakas. Henriko L. Gaidžio - Lietuvos krikščionybės jubiliejaus šventė sostinėje. Alberto Čižausko - Senosios bažnyčios pasakojimai - Išpažintis. Lietuvos krikščionybės jubiliejaus paminėjimas Hartforde, New ark ir kitur.

Viršelyje - Mažosios Lietuvos veikėjo prof. Martyno BRAKO nuotrauka. Užpakaliniame viršelyje - dail. Albino Elkskaus vitražo "Vaisiai" nuotrauka.

Žurnalo prenumerata 20 dol. metams, Kanadoje - 30 dol./Can./ Prenumeratas siūsti: LIETUVIŲ DIENOS 4364 Sunset Blvd., LOS ANGELES, CA 90029.

IŠ PADANGĖS MIELOS

(IŠ SPAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠVENIJOJE)

AUKŠTAITIJA. Viršuj – aukštaičio sodybos dalis. Žemiau – aukštaičio pirkios vidus; ir apačioje – dūminė pirkia. Nuotr. Br. Baltrušaičio

AUKŠTAITIJA - istoriškai bei geografiškai rytinė Lietuvos dalis už Nevėžio ir Nemuno. Šis vardas jau oficialiai buvo žinomas XIII a. pabaigoje, minimas ordino kronikininko Dusburg'o, rašant apie įvykius kairiojo Nevėžio kranto žemėse. Taip pat 1322 m. DLK GEDIMINO taikos sutartyje su Livonijos ordinu minimos aukštaičių žemės. Aukštaičių vardo priešprieša yra Žemaičių vardas. Kalbininkas Kazimieras Būga teigė, kad šie du vardai atsirado XIII a., dar žemaičiams tebe gyvenant Nevėžio žemumoje, o aukštaičiams nuo jų rytus aukštumoje. Rusų šaltiniai žemaičius mini jau XIII a. pradžioje, taigi šie du vardai bus kilę žymiai anksčiau.

Aukštaičių moterų tautiniai drabužiai yra vieni iš seniausių savo formomis, audimo būdu, raštais ir šviesokomis spalvomis. Aukštaitijoje ligi paskutiniųjų laikų dar buvo tebedėvimas nuometas, kuris kitur Lietuvoje jau seniai buvo išnykęs.

A. A. CENTRINĖS:
 Montreal: 376-9230
 Ottawa: 523-9977
 Toronto: 489-3693
 Hamilton: 522-8392

London: 438-1122
Windsor: 252-3842
Calgary: 287-2712
Winnipeg: 233-3501
Sudbury: 674-6217

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS. JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!

Ateik į lietuvių A.A. (Alcoholic Anonymous) grupės susirinkimą. Susirenkame kiekvieną trečiadienį, 7722 George St. La Salle, Que. 8 val. vakare.

ARBA SKAMBINK MUMS:

Juozui S.: 631-6834 (namų); Henrikui N.: 366-7770
 Dainiui L.: 768-9606; Jonui R.: 337-8637

TAUTA YRA TADA ŽUVUSI, KAI JI PATI SAVĖS IŠSIŽADA. JOKIOS KITOS PAJĖGOS JOS SUŽLUGDYTI NĖGALI
 Dr. Gv. Valančius

TRŪKSTA BULVIŲ

Jau ir oficialiai pranešama, kad daržovių parduotuvėse pritrūko bulvių. Pav. Kauno ir apylinkių gyventojai ypatingai susirūpino, kai ir rugsėjo mėn. pradžioje bulvių nepagausėjo. Paaikškėjo, jog bulvių derlius bus mažesnis visuose 7-niuose Kauno bulves teikiančiuose rajonuose.

Didelis bulvių trūkumas jaučiamas ir Vilniuje.

VĖL GROJA VARGONAI

Vilniaus buvusioje katedroje, po dvejus metus trukusio restauravimo, vargonai vėl veikia ir ta proga buvo pradėtas VIII-tasis Vilniaus Vargonų Muzikos Festivalis. Grojo žymūs vagonininkai - L. Digrys, V. Survilaitė, smuikininkas R. Katilius ir S. Sondeckio vadovaujamas Lietuvos Kammerinis Orkestras - Haendelio, Juzeliūno, Poulenc kūriniai.

Vargonų muzika atgimė Vilniuje prieš 25 m. L. Digrio iniciatyva. 1962 m. Lietuvos Valstybinėje Konservatorijoje buvo atgaivinta vargonų klasė.

ŠIS TAS APIE GINTARĄ

Neseniai Berkeley universiteto mokslininkai, tyrinėdami iškasenas Dominikos respublikoje, užtiko suakmenėjusią varlę gintaro gabale, kuri jų įsitikinimu, žuvo prieš 40 milijonų metų. Mokslininkų manymu, Cuba, Puerto Rico ir kitos gretimos salos prieš 20 milijonų metų buvo susijungusios ir sudarė vieną didžiulę salą. Bet joje gyvuliai ir driežai buvo labai reti gyvūnai. Bendrai, Karibų vardu vadinamos salos buvo retai apgyventos iki pat Kolumbo pasirodymo, ir tik Kolumbas jas pradėjo kolonizuoti.

Rastasis gintaro gabalas, su įstrigusia varle, yra 2 colių dydžio ir sveria 1,3 uncijos. Mokslininkus nustebino, kad per tokį didelį prabėgusių metų skaičių varlės akis tebėra savo vietoje, bet oda jau pasikeitusi ir vos besilaiko atsirėmusi į kaulus... Atrodo, kad tirštėjantis ir šalantis gintaras tiek sandariai apgaubė varlę, kad visos bakterijos žuvo, nes nepriėjo oras ir ji išsilaikė "užmarinuota" ištisus milijonus metų, parodydama, kad jos kojos buvo nukastos...

Tyrinėtojus sudomino keistas radinys, bet svarbiausia gintaras. Juk priešistoriniai gintaro šaltiniai, kaip žinoma, buvo Baltijos jūros dugne ir jos pakraščiuose renkami plito ir į kitus kraštus. Gintaro buvo dar randama mažais kiekiais Italijoje, Ispanijoje ir Anglijoje. Tačiau daugiausia jo buvo randama Baltijos jūros pakraščiuose, ypač Juodkrantėje.

Pirmiausia gintaras pradėta naudoti papuošalams Pabaltijos tautose, o maždaug II-jo tūkstantmečio pr. Kr. viduryje jis išplito tarp Nemuno ir Oderio upių, kur jau buvo prasidėjusi žemdirbių ir gyvulių augintojų kultūra. Baltijos jūros pakraščio gyventojai gintarą vartojo mainams su kitų sričių gyventojais, dažnai gaudami druskos, nes gintaras buvo mėgstamas kaip papuošalas, kaip gydomasis akmuo, smilkalams ir kt.

Pabaltijos kraštuose daugiausia randama gintarinių papuošalų, kuriais būdavo puošiami ir mirusieji. Tačiau vėliau, atsiradus papročiumi deginti mirusius, jau gintarinių dalykų mažiau berandama kapuose. Tame laikotarpyje į Pabaltiją buvo daugiau įvežama žalvarinių ir bronzinių dalykų, kurių atrado ir mirusiųjų kapuose. Arkliiai irgi būdavo laidojami papuošti žalvariniais papuošalais.

Romos istorikas Plinijus pasakoja, kad jo laikais vienas romėnų raitelis buvo Nerono pasiūstas į Pabaltiją pargabenti gintaro. Jam pavykė atgabenti tokie dideli kiekiai, kad gintaru galėję papuošti gladiatorių kardus. Žlugus Romos imperijai, gintaro prekyba nenustrūksta. Nuo tada gintaras susilaukia didesnio dėmesio pačiuose Pabaltijos kraštuose, o ypatingai Vokietijoje. Baltijos jūros pakraščiai, atrodo, pasidarė neišsenkami gintaro šaltiniai.

Gintaras pradėdamas naudoti net kasdieniniame gyvenime, pvz. pypkių kandikliams, o iš atlaikų daromas varnišas baldų varnišavimui. Meškeriotojai netgi žino apie žuvį, vadinamą Amber Jack.

Pasaulyje yra apie 20 rūšių pušų, kurių sakai virsta gintaru. Pabaltijos kraštuose gintaras jau buvo žinomas prieš 2000 metų. Semboje, šalia tikro gintaro, dar randama vadinamo gedamito, kuris yra minkštesnis ir trapesnis, negu gintaras.

Apskritai gintaro užtikinama beveik visuose Europos kraštuose, tačiau Baltijos jūros gintaras laikomas aukščiausios rūšies. Gintarą pradėjo eksploatuoti Kryžiuočių ordinas, o Klaipėdoje buvo įsikūrusi net firma, vardu Stantien & Becker, kuri išskirdavo gintarą iš papildomo smėlio. Jo buvo iškasama net iki 66.000 kg. per metus, kuri nupirkdavo Vokietijos valdžia. Bet ilgainiui išteklių sumenko ir firma užsidarė 1890 metais. 1945 metais, rusams subombardavus įrengimus, po karo, ir pati firma persikėlė į Hamburgą.

• REŽISORIUI Juozui MILTINIUI š.m. rugsėjo mėn. 3 d. suėjo 80 metų amžiaus. Jis yra vienas žymiausių lietuvių režisorių, kurio veikalų pastatymai susilaukė įvertinimo ir už Lietuvos ribų. Jis ilgiausiai dirbo savo įsteigtame Panevėžio Teatre.

• KLAIPĖDOJE pasibaigė "Rudens Šermukšnio" šventė. Joje dalyvavo šio miesto žvejų kultūros ir sporto rūmų vaikų liaudies teatras "Bildučiai", Alytaus Kultūros Namų liaudies teatras, Utenos saviveiklininkai, Vilniaus Universiteto Kiečio Teatras, Žvejų Kultūros Rūmų Dramos Studija ir kiti saviveiklininkai.

NEBEGALIMA AUGINTI AGUONŲ NĖ KANAPIŲ

Nuo š.m. liepos 17 d. Lietuvoje draudžiama auginti aguonas ir specialai sėti kanapes auginimui. Priežastis - savaimė suprantama. Kaip gaila, kad tokie naudingi augalai, jau mūsų senelių nuo neatmenamų laikų auginti ir naudoti, šiais laikais tapo grėsme. Kur gi dingio sveikas protas ir sveikas auklėjimas?

CFMB LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11:30- 12 val. nakties

Programos vedėjas: **LIUDAS STANKEVIČIUS**

1053 Albanel Cr. Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7

Tel.: 669-8834

KREIVI VEIDRODŽIAI

"Susitarkim! Pasakyk, kur paslėpei išpardavimų skelbimus, tai aš pasakysiu, kur nukišau sporto puslapius". NATIONAL ENQUIRER

NEW YORKO JUMORAS:
 Policininkas, sulaukęs vienos krypties gatvė neįtą pusę važiuojantį, gerokai įkaušusį vairuotoją, pikta klausia:
 - Čia vienos krypties gatvė, argi nematėte gatvės pradžioje strėlės?
 - Aš ne tik nemačiau strėlės, nemačiau ir jokio indėno!

• **SKYRYBŲ BYLOS** metu teisėjas paskelbia sprendimą: "Aš skiriu Jūsų žmonai butą ir pilną išlaikymą, taigi 500 dolerių į mėnesį."
 Kaltinamasis: "Tai labai gražu iš Jūsų pusės, pone teisėjau, - tai ir aš prisidėsiu po keliasdešimt dolerių į mėnesį."

Labai plati literatūra apie gintarą yra vokiečių kalboje. Lietuvių kalba stambių veikalų yra parašę: B. TARVYDAS, "Senovinis gintarinių papuošalų rinkinys" ir M. GIMBUTIENĖ, "Gintaro keliai priešistoriniais laikais" ir kt.
 P. I n d r e i k a

NEW YORK TIMES neseniai paskelbė įdomią žinią apie gintaro gabale rastą orą.

Sensaciją sukėlė rastos neseniai gintare iššalusios pūselės oro, kuriuo kvėpavo dinosaurai. Tos mažytės pūselės, iššalusios šiaurės Manitoboje, Kanadoje prieš 80 milijonų metų, davė mokslininkams progą pirmą kartą ištyrėti žemės atmosferą, egzistavusią dinosaurų laikais. Pirmieji tyrimų rezultatai rodo, jog toji atmosfera turėjo sąvnyje 50% daugiau deguonies, negu dabar. Amerikos Geologų Sąjunga yra nustebusi tokiais duomenimis, nes iki dabar buvo galvojama, kad oro sudėtis nebuvo tokia skirtinga. Taip mokslininkai netikėtai pravėrė naują langą į atmosferos ir ja maitinusiųjų gyvūnų istoriją. Deguonis dabar sudaro 21% mūsų atmosferos. Visa kita yra daugiausiai nitrogenas su truputėliu anglies dvideginio (carbon dioxide) ir truputėlis kitokių garų. Rastasis šiaurės Manitoboje gintaras sugestijonuoja, kad anais laikais deguonies būta 32%. Visa kita- daugiausiai nitrogenas, kaip ir šių laikų atmosferoje. Ekstra kiekis deguonies turėjo būti didelė paskata išvystyti tobulesnes versijas energiją gaminančių cheminių medžiagų. Kai kurie sutvėrimai pav., galėjo egzistuoti su mažesniais plaučiais ar gyvavo labai taupiai naudodami deguonį. Deguonies sumažėjimas iš kitos pusės, galėjo paveikti sutvėrimus, pripratusius prie turtingesnės atmosferos. Kai kurie mokslininkai galvoja, kad šie paskutinieji tyrimai gali nurodyti, kad tai buvo viena priežasčių, kodėl masiniai išnyko gyvūnai, įskaitant ir dinosaurus.
 B.E.K.

Nepriklausomos Lietuvos

NAMŲ REMONTO VAJUS

REIKALINGA \$15,000

MALONŪS "NL" SKAITYTOJAI, -
 Prašome pasinaudoti žemiau esančią atkarpą ir ją atgal atsiųsti "NL" adresu:

7722 GEORGE ST. LASALLE, P.Q. H8P 1C4, CANADA

Mr. Mrs.
 Adresas

Siuočiu už "NL" PRENUMERATĄ 198 m. dol.
 "NL" NAMŲ REMONTO VAJUI dol.

● ANTRAS KAIMAS atvyksta su juoristinio pobūdžio programa lapkričio 8 d., 4 val.p.p. Priskėlimo Parapijos salėn. Po spektaklio šilta vakarienė, veiks baras, įdomi loterija. Stalai numeruoti. Rengia Parapijos Tarybos Jaunų Šeimų Sekcija.

● KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS NARIAI yra raginami susimokėti solidarumo mokesį, kurį renka KLB Toronto Apylinkės Valdyba per visą LAPKRIČIO mėnesį.

Solidarumo mokesį galima susimokėti per bankus, parapijose po mišių ir Lietuvių Namuose.

● J.V.ŠIMKŲ šeima "NL" Spaudos Baliaus metu paaukojo mūsų savaitraščiui \$100 savo DUKTERS dr. NOROS ŠIMKUTĖS atminimui. Nuoširdžiai dėkojame. "NL"

● KANTATOS "Kryžių ir Rūpintojėlių Lietuva" pastatyme gros 26 instrumentalistų simfoninis orkestras, dainuos 150 asmenų choras ir solistai A.Pakalniškytė, S.Žiemelytė, R.Strimaitis, V.Verikaitis,

NEPRIKLAUŠOMOS LIETUVOS Spaudos vakaras 1987.X.17 d. Iš kairės: E. STEPAITIENĖ, L. POCIENĖ, B. JANKAUSKIENĖ, p. PETRYLA ir anči laiptelių - V. PETRAITIS.

Nuotraukos St. Varankos.

diriguojant Kantatos kompozitoriui muz. Aleksandru Stankevičiui.

Įvadinį žodį i Kantatą tars jos libreto autorius Henrikas Nagys.

Choras sudarytas iš Toronto, Mississaugos, Hamiltono ir Londono chorų, atliks ir muz. Jono Govėdos giesmę "600 metų". Orkestras atliks specialiai muz. Aleksandro Stankevičiaus sukurta simfonetę.

Lapkričio 15 d. per lietuvių pamaldas Toronto katalikų katedroje giedos Priskėlimo Parapijos Choras, VOLUNGĖ ir Vaiku

Choras.

Bilietai i šią Kantatą platinami Priskėlimo Parapijos salėje po mišių. Programą vyks Ryerson salėje, lapkričio 14 d., 7 val.vakare.

Lietuvos Krikščionybės atnaujinimo iškilmių BAIGMINIS POKYLIS vyks lapkričio 15 d., sekmadienį, 5 val.p.p. ANAPILIO SALĖJE. Pagrindinis kalbėtojas bus neseniai iš Sibiro paleistas prof. Vytautas SKUODIS.

Bilietai platinami Priskėlimo Parapijos salėje.

ŠAUNIOS LIETUVIŠKOS VESTUVES

Š.m. spalio mėn. 24 d. Toronto Priskėlimo Parapijos šventovėje buvo sujungta šeimyniniai gyvenimui lietuviška pora - LORETA TRUMPICKAITĖ ir VALTERIS DAUGINIS. Bažnytinės apeigas atliko kunigai A. Simanavičius ir A. Žilinskas. Vestuvinis pokylis vyko Toronto LIETUVIŲ NAMUOSE, kuriame dalyvavo virš 500 svečių.

Abudu jaunieji yra trečiosios kartos lietuviai, baigę mokslus Kanadoje, turi atitinkamas tarnybas ir jau įsigiję savo nuosavus namus. Abudu yra skautai, ATŽALYNO šokėjai ir LIETUVIŲ JAUNIMO SAJUNGOS nariai. Puikiai kalba lietuviškai.

Jaunosios tėvai yra dail. Antanas Trumpickas ir Milda (Enskaitytė). Mildos tėvai gyvena Hamiltone. Pranas Enskaitis yra nuolatinis bendradarbis savaitraščio "Nepriklausoma Lietuva", o Teresė jau virš 30 metų Hamiltono Parapijos Choro dainininkė. Jaunojo tėvai gyvena Toronte. Valteris Dauginis yra žinomas Apdraudus Agentūros vedėjas ir daugelio organizacijų veikėjas.

Jaunieji gavo labai daug sveikinimų ne tik vietos lietuvių organizacijų bei draugų, bet ir iš Lietuvos, Vokietijos, JAV, Argentinos ir kitų kraštų. Prie šių sveikinimų jungiasi ir "NL" darbuotojai.

Džiugu tokiose lietuviškose vestuvėse dalyvauti, nes jų vis rečiau ir rečiau pasitaiko.

Ten Buvęs

● NAKTINIS BUDĖJIMAS Šv.Mykolo katedroje vyks nuo lapkričio 14 d., 9 val. vakaro iki lapkričio 15 d., 7 val.ryto. Tuo pačiu metu jaunimas budės prie specialaus kryžiaus lauke, ryšium su Lietuvos Krikščionybės atnaujinimo 600 metų sukakties minėjimu. Vėglijos komitetas kviečia visus pašvęsti bent valandą nakties budėjimui ir užrašyti savo pavardę bažnyčios prieangyje padėtuose lapuose.

● LIETUVOS KARIUOMENĖS ATKŪRIMO ŠVENTĖS MINĖJIMAS rengiamas lapkričio mėn.22 d.,sekmadienį, 3 val.p.p. TORONTO LIETUVIŲ NAMUOSE.

Paskaitą skaitys visuomenininkas St.Jokubaitis. Meninę programą dalį atliks sol. A. Simanavičius, akompaniatorė D. Rotkienė ir Tautinių Šokių Ansambelis ATŽALYNAS, vad. V. Vitkūnaitis ir A. Zender.

Minėjimo dalyviai bus pavaišinti kava ir skanumynais.

Minėjimą rengia ir visus dalyvauti nuoširdžiai kviečia Toronto VL.PŪTVIO Šaulių Kuopa.

st.catharines

KAIP PRAĖJO ŠI VASARA

Darbingai ir gražiai praėjo vasara.Labai gaila mirusiųjų tautiečių, bet atsikėlė pora šeimų iš kitur, taigi mūsų bendruomenė beveik nemažėja. Lietuviškoje veikloje irgi gerai einasi. Praprato žmonės kasmet išsirinkti ar pasirinkti naują valdybą, kuri savo keliu išsilaiko netik vieną, bet, kaip praėjusiais metais, pasirodė, net dvigubą kadenciją. Šiais metais pirminkauja A. Šetikas.

Ypač puiki valdybos sudėtis šiemet, nors šalia pagyrimo, nieko kito negalima prikišti ir praeitų metų valdybai. Pas mus veiklos taisyklė yra ta, kad nepraleidžiami jokie minėjimai, jokie būtini renginiai. Net Lietuvos 600 metų Krikščionybės atnaujinimo sukaktis buvo paminėta impozantiškai. Dalyvavo pats vyskupas P. Baltakis. Penki tautiečiai buvo vasarą nuykę net į Romos iškilmes. Taip pat gerai buvo pasirodyta JUODOJO KASPINO demonstracijoje ir metinėje VYNUOGIŲ ŠVENTĖJE. Joje lietuvius gražiai ir uoliai atstovavo tarpe apie 35 tautinių gražuolių ir MISS LITHUANIAN COMMUNITY, hamiltonietė

LORETA MAČYTĖ. Ji parade pravažiavo miestą atvirame automobilyje. Jos pareigos sunkios ir atsakomingos, todėl visi esame jai dėkingi.

Mūsų organizacijos, o jų svarbiausia RAMOVĖ, tebeveikia palyginant, gerai, nors ir jų gretos mažėja. Ramovėnai yra mūsų iškilmių pažiba, nes jie visada ir visur atvyksta su savo labai gražia vėliava. Ypač šioje srityje yra žymus Juozas Vyšniauskas, per metų metus pasišventęs lietuvių, peikalui esant ir vargonuotojas per pamaldas, nors pastoviausiai šias pareigas gražiai atlieka Sigitas Zubrickas. Prieš keletą metų atvykęs čia gyventi iš Australijos S. Šlavickas prižiūri Parapijos, o A. Gverzdys Bendruomenės knygyną, parūpindami ir naujų leidinių bei laikraščių.Turime net australiškų, nors sunku įsivaizduoti, kad yra tautiečių neužsisakančių abiejų Kanados lietuviškų savaitraščių. Yra ir tautiečių, kurie, būdami geri lietuviai, savo atsilankymu nepalaiko mūsų dvasinių bei kultūrinių jėgų centro Pranciškono misijoje. Kas būtų, jei taip darytų visi?

Šiais metais keturi mūsų parapijos-bendruomenės nariai atsiskyrė su šiuo pasauliu. KOR.

A + A
Inž. LEOPOLDUI BALSUI
mirus, Jo žmoną LYDIJĄ, sūnus ARĄ ir RIMĄ
bei visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir
kartu liūdime -
LN KULTŪRINĖ KOMISIJA

Lietuvių Tautodailės Instituto Valdybos
ilgamečiui p-kui
A + A
Inž. LEONUI BALSUI
netikėtai mirus,
nuoširdžią užuojautą reiškia jo šeimai ir
artimiesiems -
MONTREALIO "VAIVORYKŠTĖ"

Tautodailės Instituto pirmininkui,
dipl. inžinieriui
LEOPOLDUI BALSUI
netikėtai mirus,
žmoną LIDIJĄ, sūnus RIMĄ ir dr. ARĄ
ir visus artimuosius nuoširdžiai
užjaučiame -
ALĖ ir ALBINAS PAŠKEVIČIAI,
Ottawa.

A + A.
Inž. LEOPOLDUI BALSUI
Iškeliavus amžinybėn,
žmoną LIDIJĄ ir visus Balsių šeimos
artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir
kartu liūdime
B. Pr. JANKAUSKAI ir
V. J. NORVAIŠOS-GIRINIAI
Toronto.

Lietuvių Namų Žinios

● LN SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETO ligonių lankytojai prašomi atvykti į pasitarimą lapkričio mėn.10 d., antradienį, 8 val.v.

Galintieji prisidėti prie ligonių lankymo, prašomi šiame posėdyje dalyvauti.

Žinantieji apie sergančius ar kitokios pagalbos reikalingus tautiečius, prašomi pranešti darbo valandomis LN raštinei tel: 532-3311, bet kuriuo laiku Jonui Dambarui - tel: 769-4891 arba Vyt. Kulniui tel: 769-1266.

● Chicagoje leidžiamo žurnalo "Tautos Gyvybė" redaktorė Birutė Kemežaitė lapkričio mėn. 28 d., šeštadienį, LIETUVIŲ NAMUOSE skaitys paskaitą tema: "Kritiškas žvilgsnis į išsvijojus spaudą". Paskaitoje bus nagrinėjama mūsų spaudos kryptis bei ateities perspektyvos.

Sekmadienį, lapkričio 29 d., 3:30 val.p.p. VILNIAUS DIENOS renginyje B.Kemežaitė skaitys paskaitą "Nesibaigianti kova dėl Vilniaus".

B. Kemežaitė lietuviškoje išsvijojus spaudoje rašė įvairiais mūsų veiklą liečiančiais klausimais. Ji dažnai pasisako prieš glaudesnį bendradarbiavimą su dabartiniais Lietuvos okupantais bei jos komunistine valdžia. Jos straipsniai spausdinami Laisvoje Lietuvoje, Dirvoje, Sandoroje, Lietuvių Dienose, Akiračiuose, Tėviškės Žiburiuose ir kt.

● Staiga mirė LN tarnautojas Aleksandras GASPARRAS, 37 m., kuris dirbdavo LN šeštadieniais ir sekmdieniais.

● LIETUVIŲ NAMŲ 35-MEČIO BALIUN, lapkričio 7 d., šeštadienį, 6 val.v.bilietus galima gauti iš anksto LN raštinėje ir pas platintojus.

Lietuvių Namai savo veikla užsitarnavo didelės mūsų visų pagarbos ir pagarbos. Ta proga rengiamas KONCERTAS bus nepaprastas, nes jį atliks Los Angeles Vyrų Kvartetas su muz. R.Apeikyte. Šokiams gros "Les & Music Masters", gerą vakarienę su vynu pagamina B. Stanulienė ir V. Birštonas. Rengėjai laukia visų.

● LIETUVIŲ NAMŲ Valdyba užleido Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungai administruoti LN drabužinę iki šių metų pabaigos. Visas gautas pelnas bus skiriamas padengti kelionės išlaidas į Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos Kongresą Australijoje.

KLJS kviečia atsilankyti visus iš toli ir arti į jų rengiamus šokius "Australija Laukia" lapkričio 7 d., LN Vytauto Didžiojo Menėje, Lietuvių Namuose.

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!
ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (Alcoholics Anonymous) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENA PENKTADIENĮ IŠGANYTOJO PARAPIJOS SALĖJE. (Skersai gatves nuo pensininkų rūmų; 1610 Bloor St. West, kampas Indian Rd.) 7:30 val. v.
SKAMBINKITE Tel.: 487-5591
NEPRIKLAUŠOMA LIETUVA

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:	IMA:
7 1/4% už 90 dienų term. ind.	už asmenines paskolas nuo 10 1/2%
7 1/4% už 6 mėn. term. indėl.	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
7 1/2% už 1 m. term. indėl.	su nekeičiamu nuosimčiu
7 3/4% už 2 m. term. indėlius	1 metų 10 1/2%
8% už 3 m. term. indėlius	2 metų 11%
9% GIC 1 m. gar. inv. paž.	3 metų 11 1/4%
9 1/4% GIC 2 m. gar. inv. paž.	(fixed rate)
8% už pensijų planą (v.r.)	su keičiamu nuosimčiu
8 3/4% už 1 m. term. pensijų planą	1, 2 ar 3 metų 9 1/2%
8% už pensijų fondą RRIF (v.r.)	(variable rate)
6% už taupymo s-tas	
5 3/4% - 7% kasd. pal. s-tą	
4 3/4% - 5 3/4% už kasd. pal. čekių sąsk.	

AKTYVAI VIRŠ 62 MILIJONŲ DOLERIŲ

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santautpų dydyje, bet ne daugiau \$2,000. Asmenines paskolas mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigėnis perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais - nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais - nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai - 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

TELEFONAS: 532-1149

TAUPLYK IR SKOLINKIS PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PRISKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS
999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

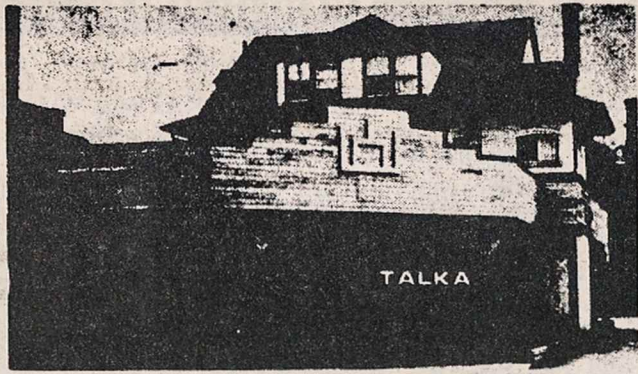
KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais - nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 7 1/4%	Asmenines paskolas nuo 11%
180-364 d. term. ind. 7 1/4%	Sutarties paskolas nuo 11%
1 metų term. indėlius 7 1/2%	Nekiln. turto paskolas:
2 metų term. indėlius 7 3/4%	Su nekeičiamu nuosimčiu
3 metų term. indėlius 8%	1 metų 10 1/4%
1 metų GIC-met. palūk. 9%	2 metų 10 3/4%
2 metų GIC-met. palūk. 9 1/4%	3 metų 11%
3 metų GIC-met. palūk. 9 3/4%	Su keičiamu nuosimčiu
1 metų GIC-mėn. palūk. 8%	1, 2 ir 3 metų 9 1/4%
RRSP-1 RRF (pensijos) 7 1/2%	Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000
RRSP-1 metų term. ind. 8 1/2%	ir narių gyvybė iki \$2,000 už santaupus laikomas šėru, čekių ir taupymo sąskaitose.
Specialią taup. s-tą 7%	
Taupomąją sąskaitą 6%	
Kasd. pal. taupymo sąsk. 7%	
Kasd. pal.čekių sąsk. iki ... 5 3/4%	

AKTYVAI VIRŠ 35 MILIJONŲ DOLERIŲ

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje
- įsikūręs nuosavuose namuose -

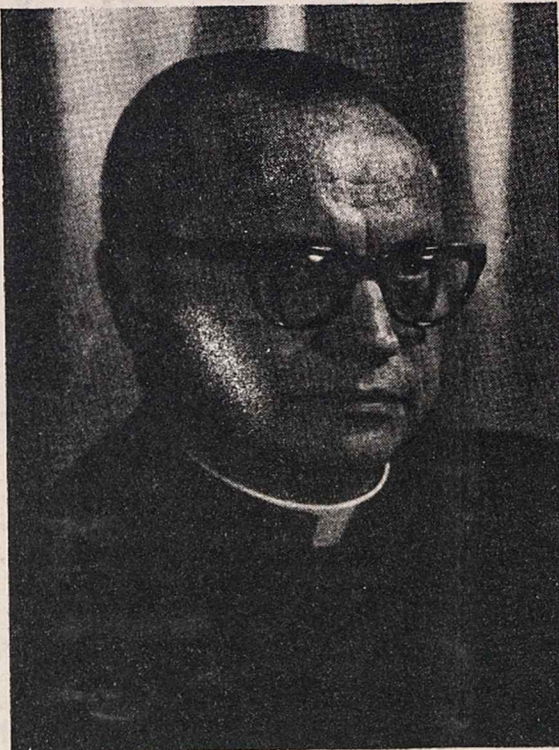
HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
"TALKA"
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 26 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	IMAME UŽ:
Indėlius (P.C.A.) 3%	nekiln. turto pask. 11%
santaukas 5.75%	asmenines paskolas 12.50%
kasdienines palūkanas	Nemokamas pilnas čekių
už santaukas 5.25%	patarnavimas
term. indėlius 1 m. 9.50%	Nemokama narių gyvybės
term. indėlius 3 m. 10%	drauda pagal santaupų
reg. pensijų fondo 6.50%	dydį iki \$ 2.000
90 dienų indėlius 8.25%	Nemokama osm. paskolų
(minimum \$5.000)	drauda iki \$ 25.000
Reg. pensijų 1 m. 8.5%	

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 10 val. r. iki 5 val. p.p.; trečiadieniais - nuo 10 val. r. iki 1 v. p.p.; penktadieniais - nuo 10 val. r. iki 7 val. v.; šeštadieniais - nuo 9 val. r. iki 12 val. r. Liepos - rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

chicago

Kun. Jonas Borevičius, SJ.

Š.m. spalio mėn. 25 d. Chicagoje buvo paminėta kun. JONO BOREVIČIAUS, SJ., kunigystės, o kartu ir visuomeninės veiklos sukaktis.

Gimė Alytuje 1906 m. gruodžio 6 d. Ten mokėsi pradžios mokykloje ir gimnazijoje. 1925 m. įstojo į jėzuitų ordiną. Filosofijos studijas baigė Olandijoje, ten pat ir teologijos mokslus. Studijas gilino ir plėtė Vokietijos Muensterio ir Belgijos Liuveno universitetuose. Kunigu išventintas 1937 m.

KUN. JONO BOREVIČIAUS, SJ KUNIGYSTĖS 50 METŲ SUKAKTIS

Kanados Lietuvių Bendruomenės Kultūros Taryba su savo p-ku 1962 m. Sėdi: Regina Siniūtė, p-kas J. Borevičius, SJ, dr. Ilona Gražytė. Stovi: Jonas Lukoševičius, Henrikas Nagys, Vytautas A. Jonynas.

Su jaunimu dirbo Talline- Estijoje 1932-34 m., ten ir mokytojavo. Vokiečių okupacijos metais 1941-44 gyveno Šiauliuose. Pasitraukęs iš Lietuvos, atvyko į Šveicariją, kur 1945-46 m. buvo Lietuvių tremtinių komiteto pirmininku, kapelionu ir Tarptautinės tremtinių švietimo komisijos narys.

Į Amerikos kontinentą atvyko 1946 m. Chicagoje įsteigė Lietuvių Jėzuitų Namus ir vienuolynę ėjo įvairias pareigas. Išitraukė į visuomeninę veiklą su studentais ateitininkais, ėjo įvairias pareigas Lietuvių Bendruomenėje, veikė šaulių organizacijoje. Nesvetima buvo jam ir plunksna - bendradarbiavo įvairiuose laikraščiuose, radijo programose, dalyvavo minėjimuose, suvažiavimuose.

Kanadoje buvo Montrealio Aušros Vartų Parapijos klebonu 1957-1963 m. Prisidėjo prie Montrealio kolonijos kultūrinio gyvenimo. Vienu metu buvo Kanados Lietuvių Bendruomenės Valdybos Kultūros Tarybos pirmininku. Kun. J. Borevičius, SJ., yra Lietuvių Šaulių Sąjungos tremtyje vyriausias kapelionas.

Šviesiai prisimindami solenizantą, Montrealio lietuviai linki Jam Ilgiausių Metų.

Chicagoje kun. Jono Borevičiaus pagerbimo komitetui vadovavo Karolis Milkovaitis. Tėvų Jėzuitų Kopyčioje iškilmingas pamaldas laikė vysk. V. Brizgys, pamokslą pasakė kun. dr. Pranas Garšva, MIC, giedojo solistai Margarita ir Vaclovas Momkai, vargonavo muz. Darius Lapinskas.

Akademijai- Vakarienei vadovavo sol. Stasys Baras, žodį tarė dr. Petras Kisielius.

Meninę programą atliko sol. Jonas Vaznelis ir muz. Darius Lapinskas.

Sukaktuvininką, meno mėgėją sveikino žodžiu ir raštu eilė organizacijų ir pavienių asmenų.

Pagerbimo pabaigoje kun. J. Borevičius SJ., tarė visiems gražų padėkos žodį.

KAIRĖJE -

Komp. Stasio Šimkaus gi - mimo šimtmečio minėjimo koncertinės dalies atlikėjai:

Manigirdas Motekaitis, Emilija Sakadolskienė, Algis Valiūnas, Audronė Gaižiūnienė, Algirdas Brazis, Roma Mastienė ir minėjimo rengėjas, MARGUČIO Radijo programos vedėjas Petras Petrutis.

Nuotr. Jono Tamulaičio

MINĖJO KOMPOZITORIAUS STASIO ŠIMKAUS GIMIMO ŠIMTMETĮ

Reikia pasidžiaugti, kad mūsų išeivijos sostinėje - Chicagoje sąžiningai prisimenamos svarbiosios asmenybės mūsų kultūroje ir jų sukaktys nepraeina negirdomis. Š.m. spalio 4 d. JAUNIMO CENTRE vyko Lietuvių Radijo programos MARGUTIS rengtas kompozitoriaus Stasio Šimkaus gimimo šimtmečio paminėjimas. Prelegentais buvo Stasys Santvaras ir Loretta Venclauskienė. Koncertinę dalį atliko pianistas Manigirdas Motekaitis, dainininkai Audronė Gaižiūnienė, Roma Mastienė, Algirdas Brazis ir Algis Valiūnas, DAINAVOS Ansambliis, diriguojamas Emilijos Sakadolskienės.

Stasys ŠIMKUS gyveno Amerikoje 1915-20 ir 1927-28 m., draugavo su MARGUČIO Radijo valandėlės steigėju Antanu VANAGAIČIU. Kaip žinoma, Stasys ŠIMKUS, temperamentinga asmenybė, ne tik pats kūrė, bet išvažinėjo Lietuvą rinkdamas lietuvių liaudies dainų melodijas, kurių užrašė apie 2.000 ir atidavė Lietuvos Tautotiekos Archyviui. Jis 1934 m. taip pat vadovavo įsteigtajai Liaudies Melodijoms Rinkti Komisijai. Jo kūryba taip pat paremta liaudies melodijomis. Jis pirmasis harmonizavo liaudies dainas mišriems chorams, kurios netrukus išpopuliarėjo visame krašte. Apskaičiuojama, kad St.Šimkus yra parašęs harmonizuotų liaudies dainų chorams ir solo apie 200 ir originalių dainų solo ir chorams daugiau kaip 50. Jis yra sukūręs instrumentinės muzikos. Vienas iš didžiausių kūrinių - opera PAGIRĖNAI, kuriai

libretą parašė St. Santvaras. Jaunesnės kartos muzikologė Loretta Venclauskienė išsamiai apibūdino St.Šimkaus kūrybą, o Stasys Santvaras įdomiai perdavė St.Šimkaus asmenybės bruožus.

Įdomus koncertas ir pabaigoje atlikta St.Šimkaus chorui ir trims solistams kantata "Atsisveikinimas su Tėvyne" išsukė tokias publikos katutes, kad buvo padainuota bisui "Vienas žodis ne šneka" ir daugelį plojimų MARGUČIO Vedėjui - Petručiui už tokio jubilėjaus atšventimą.

Būtų labai reikalinga, kad tokių įdomių paskaitų tekstai, užrašyti juostelėse, galėtų pasiekti kitus lietuvių telkinius, jas užsisakant kad ir išnuomavimui. Ne visos kolonijos pajėgios surengti panašiomis progomis minėjimus, tuo labiau pasikviesti paskaitininkų.

● CHICAGOS JAUNIMO ATSTOVAI, kurie jau išrinkti vykti į Jaunimo Kongresą Australijoje, pradėjo rinkti aukas Kongresui Jaunimo Centro kavinėje ir aplankydami lietuvius jų namuose su informacijomis.

● Karoliui MILKOVAIČIUI ir jo žmonai išsikeliant gyventi į Kaliforniją, buvo surengtos išleistuvės. Jis ilgus metus vadovavo šauliams, redagavo leidinį "Pensininkas" ir organizavo VASARIO 16 GIMNAZIJAI šal-

pą, talkininkavo Jaunimo Centru.

Susilaukęs daug padėkos žodžių ir pagerbimo, K. Milkovaitis visiems padėkojo ir pažadėjo nenutraukti ryšių.

Išleistuves pravedė B. Jasaitienė. Su apgailėstumu buvo atsiveikinta šiltoje, labai nuoširdžioje nuotakoje.

● CHICAGOS AUKŠTESNIO SIOS LITUANISTINES MOKYKLOS tradicinis RU-

● LAIKU ATSIUNTE PEENUMERATĄ - NEAPSUNKINA - TE SAVĖS IR PALENGVINATE MŪSŲ DARBĄ. AČIŲ. "NL"

Dino VALYKLA SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUOVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAUDŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE)
- ZOMŠAS

495-806 AVENUE, LaSalle
365-1143

7661 A CENTRALE, LaSalle
365-7146

2955 ALLARD, Ville Emard
766-2667

PATARNAVIMAS - GREITAS IR TIKSLUS!

533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA-INSURANCE

Walter Dauginis Insurance Broker Limited
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

V. Bačėnas ALL SEASONS TRAVEL, B.D.

Visais kolonijų reikalais
bet kur pasaulėje skambinti:

1551 Bloor St. W.
TORONTO, Ont.
M6P 1A5

Tel. 533-3531

GUY RICHARD
ROOFER - COUVREUR
7725 George LaSalle

Geriausias patarėjas ir darbo atlikėjas stogadengys GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbą atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite: **364-1470**

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME
J.F. Wilson & Sons Inc.
123 Maple Blvd. 5784 Verdun Av
Chateauguy, Que. Verdun, Que.,
Tel: 691-4763 Tel: 767-9956

MODERNIOS KOPLYČIOS

LIETUVOS KARIUOMENĖS ATSTEIGIMO PAMINĖJIME meninė programą atliks Vyrų Choras, akompanuojant komp. Aleksandru Stankevičiumi.

Minėjimas vyks AV Parapijos salėje, lapkričio mėn. 22 d., po pamaldų.

KONSTANCIJA JASUTIENĖ Tautos Fondui paaukojo \$ 100. Nuoširdus AČIŪ.

Tautos Fondo Atstovybė Montrealyje

Seselė Margarita BAREIKAITĖ išvyko į Torontą, tad į Montrealį atvyko Seselė Natalija GUŽEVIČIŪTĖ.

AV KIOSKE, kurį tvarko J.Šiaučius, galima gauti Kalėdinių atvirukų ir įvairių knygų bei plokštelių, tinkamų dovanoms.

MONTREALIO GINTARO ANSAMBLIS šiuo metu susideda iš dviejų grupių: veteranų, kuriems vadovauja Kristina GUSTAINIENĖ-KLIČIŪTĖ ir Linas STAŠKEVIČIUS ir studentų grupė, vadovaujama Siuvijos STAŠKEVIČIENĖS.

Repeticijos vyksta sekmadieniais AV Parapijos salėje studentams 12 val.,

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" SAVAITRAŠČIO SPAUDOS BALIJE TORONTE METU AUKOJO "NL":

\$ 200,- Toronto Lietuvių Namai (ir žymiai sumažino nuomos patalpas);

\$ 300,- B. Narbutas; \$ 200,- O. Delkus; \$ 150,- J. Paškevičius; po \$ 100,- V. Jonaitis, V. Verikaitis, L. Adomavičius; po \$ 50,- V. Dagilis, J. Lelis; \$ 45,- J. Karka; po \$ 20,- V. Jakelaitis, V. Vaičiūnas; \$ 14,- H. Lapas; \$ 10,- E. Jukniene; po \$ 5,- S. Puterienė, H. Šiaurus.

VISIEMS - nuoširdi padėka.

"NL"

MONTREALIO VAIKŲ LIGONINĖ SKELBIA VAJŲ Lapkričio mėn. 1-15 d.d. Montrealio Vaikų Ligoninė (ji priklauso McGill Universitetui. Joje dirba dr. Alainas Pavilanis) skelbia Vajų, vadinamą TINY TIM, norėdama sukaupti 300.000 dol. Vajaus pajamos naudojamos padengti išlaidoms tų aptarnavimų, kurių neapmoka provincinė valdžia, draudimo agentūros ar ligoninės biudžetas.

Šio Vajaus dėka ligoninė palengvina jaunesiems ligoniams ir jų šeimoms būvimą ligoninėje ir toliau parūpina nemokamai televizijos aparatus prie lovų, knygas, žaidimus ir žaislus. TINY TIM Vajaus dėka buvo paremta daugelis šeimų esančių nepaprastai sunkioje aplinkybėse. Buvo užmokėta už vaistus, akinius, apdegimui gydyti tvarsčius,

o veteranams 6 val. vakaro. Tikimasi, kad netrukus bus galima repetuoti ir su Gintareliais - jauniausiais šio Ansamblio nariais.

RŪTOS KLUBO BAZARAS praėjo kaip visada geroje nuotaikoje ir pelningai. Buvo atsilankę nemažai ir kitataučių.

Dr. PHILIP STULGINSKI D.D.S. DANTŲ GYDYTOJAS-CHIRURGAS 8606 Centrale, kampus 45-th Ave., Suite 209, Que., H8P 1N5 Tel.: 364-4658

Dr. Gaétan BÉRARD, D.M.B. Dantų gydytojas - chirurgas 466 A. boul. des Laurentides Pont Viau, Laval, H7G 2V1 (Prie boul. Concorde) Skambinti Tel: 662-1177

Dr. Jonas MALISKA ir Dr. Michel WINN D.D.S. DANTŲ GYDYTOJAI-CHIRURGAI 1440 St. Catherine St. W. Suite 600, Montreal, P.Q. H3G 1S5 Tel. Bus: 866-8235 Namų: 761-4675

M. CUSSON VAISTINĖ 7635 Central St. Ville La Salle, P.Q. H8P 1L2 Atidaryta kasdien nuo 9 - 10 v.v. Šeštadieniais: nuo 9 r. - 9:30 v.v. Sekmadieniais: nuo 10 r. - 9:30 v.v. Tel.: 366-9745 ir 365 - 0505

DR. A. S. POPIERAITIS B.A. M.D. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c) MEDICAL ARTS BUILDING 1538 Sherbrooke St. W. Suite 215, Montreal, Que., H3G 1L6 Tel.: 931-4024

Notarai J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS Suite 1143, Sun Life Building 1155 rue METCALFE, Montreal, Que., H3B 2V6 Tel. (514) - 871-1430

1987 m. lapkričio 14-15 d.d. Lietuvių Namuose Toronte įvyks

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS

XIII-sis Krašto Tarybos suvažiavimas

Lapkričio 14 d. šeštadienį nuo 9 v.r. iki 4:30 v. p.p.

12:30 v.p.p.

\$:30 v.p.p.

Lapkričio 15 d., sekmadienį nuo 10 v.r. iki 12 v.p.p.

Visuomenė kviečiama dalyvauti. Registracijos kaina asmeniui \$25.00 (įskaitant pietus ir vakarienę). Prašome užsiregistruoti iš anksto, paskambinant į KLB raštinę (416)-533-3292.

KLB Krašto Valdyba

Registracija, suvažiavimo atidarymas, KLB krašto valdybos, apylinkių ir kiti pranešimai, diskusijos tema "Ryšiai su kraštu", kuriom išangą padarys dr. Petras LUKOŠEVIČIUS.

Disidentų, neseniai atvykusio iš Lietuvos VYTAUTO SKUODŽIO žodis

Vakariene

Tąsa diskusijų "Ryšiai su kraštu", kiti suvažiavimo reikalai, nutarimų svarstymas ir priėmimas, uždarymas.

Sol. Gina ČAPKAUSKIENĖ sugrįžo iš Premijų įteikimo šventės New York'e, Kultūros Židinyje. Premijas skirtas Lietuvių Fondo, įteikė rašytojams Česlovui Grincevičiui, Paului Jurkui ir Antanui Vaičiulaičiui. Solistė atliko tas proga dainų rečitalį, padainuodama 17 lietuvių liaudies ir lietuvių kompozitorių dainų, akompanuojant W. Smiddy.

LAIKU ATSIUNTE PEENUMERATĄ - NEAPSUNKINA - TE SAVĖS IR PALENGVINATE MŪSŲ DARBĄ. AČIŪ. "NL"

DEMESIO DEŠRŲ MĖGĖJAMS!

Šviežios ir rūkytos dešros. Norintieji prašomi skambinti iš anksto. B. Jazokas, Tel.: 365-9366. ir A. Gudas, Tel.: 769-9902.

HONEY FOR SALE!

Direct from the Beekeeper. \$1.10 per pound. Delivery could be arranged too! Please call: Tel.: 627-1328.

Maurice Electrique Ltee

ENTREPRENEUR ÉLECTRICIEN ELECTRICAL CONTRACTOR

MAURICE ANTONIUK - ELEKTROS ŠILDYMO SPECIALISTAS 102A, ALLION LASALLE, QUE. H8P2C5 TEL: 366-5484

PASTATŲ KANALIZACIJOS VALYMO SPECIALISTAS (CMG)

ir VAMZDŽIŲ (PLUMBING) TVARKYMO REGISTRUOTA ĮSTAIGA atlieka darbus, kreipiantis į COSTA, Tel.: 733-9878

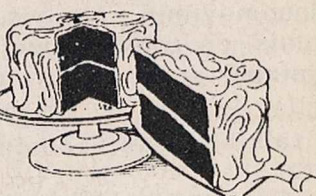
WAWEL

LENKŲ CUKRAINĖ

- Gâteaux e Biscuits
- Gâteaux au fromage
- Pain e Café
- Meilleurs beignes (Ponchki)
- Įvairūs pyragaičiai
- Spurgos
- Sausainiai
- Agurkiniai ir kitokie pyragai

2524, Ontario E., Mtl 524-3348

PRISTATO VESTUVĖMS IR KITOMS PROGOMS

"ADAMS" RESTORANAS

7633 La Salle Blvd., LA SALLE, P.Q.

Tel.: 365-8666

Sav. Ona Voroninkaitienė "Smoked meat" specialistė ATDARAS 7 DIENAS PER SAVAITĘ.

Maurice Kaplan

Kailių Siuvėjas

Tel 767-6183 dabar pakeistas į: 288-9646

- Didelis pasirinkimas gatavų palto
- Vasaros laiku saugojimas (Storage)
- Taisas ir remdelsiuoj
- Siuva ir paruoodu

1449 rue St. Alexandre, Suite 500 A Montreal, P.Q. H3A 2G6

Tel: 288-9646

TONY PHOTO STUDIO

PORTRAITS PASSEPORT - COMMERCIAL MARIAGE - WEDDINGS

5220 Queen Mary Rd. Suite 8

TONY LAURINAITIS

Montreal, P.Q. H3W 1X5

Tel.: 481-6608

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE ST. MONTREAL QUE H4E 2A8 Tel: 766-5827; 766-5830

SKYRIAI: 3907 A ROSEMONT Blvd. ir ŠV. KAZIMIERO P-ja

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAI virš \$ 23,000,000 REZERVAS virš \$ 750,000

MOKA UŽ:

CERTIFIKATUS ...	9½%	TAUPYMO - special ..	5½%
TERM. INDĒLIUS:		TAUPYMO - su Gyv. dr.	5¼%
1 metų.....	8½%	TAUPYMO - kasdieninės	5%
180 d. - 364 d.	7¾%	EINAMOS	4½%
120 d. - 179 d. ...	7½%	RRSP ir RRIF term.	9½%
60d. - 119 d.	7¼%	RRSP ir RRIF taup.....	6½%
30 d. - 59 d.	7%		

IMA UŽ:

NEKILN. TURTO nuo 11% ASMENINĖS nuo 11%

VĒLYVIAUSIŲ PROCENTŲ INFORMACIJA "LITE"

KASOS VALANDOS

	1475 De Seve	Rosemont	Šv. Kazimiero
Pirm. Antr. Treč.	9:00 - 3:00	-----	-----
Ketvirtadieniais	12:00 - 8:00	4:00 - 8:00	-----
Pentadieniais	10:00 - 6:00	2:00 - 6:00	-----
Sekmadieniais	10:30 - 12:30	-----	10:30 - 12:30

Vasaros sezono laiku nuo GEGUZĖS 15 d. iki SPALIO 15 d. SEKMADIENIAIS "LITAS" bus uždarytas.

RESTORANAS KOSTAS

Specialybe - "BROCHETTERIE" -

RECEPTION HALL, tinkama banketams, vedyboms ir kitiems susibūrimams. ĮVAIRŪS GĒRIMAI

6201 Bannantyne Ave., Verdun, P.Q., H4H 1J4.

Rezervacijai skambinti: 768-2707 arba 768-9198.

LASALLE AUTOMOBILE INC.

- * Automobilių nuoma
- * Naujų ir vartotų pasirinkimas
- * Pardavimas
- * Aptarnavimas

Dodge Chrysler Camions Dodge Trucks

366-7818

1050 Lapierre coin La Vérendrye

D. N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

NEKILNOJAMO TURTO VISAPUSIŠKAS PATARNAVIMAS - PIRKIMAS - PARDAVIMAS 445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q. Tel: 273-9181 Namų: 737-0844

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS

PETRAS ADAMONIS Tel. Bus.: 722-3545 Res.: 256-5355 C. I. B.

GAIRAS * AUTOMOBILIAI * ATSAKOMYBĖ * GYVYBĖ ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC. 3907 A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

STANDARD LIFE PETER SODO

profesiniai patarnavimai finansų reikalais; Annuities, R.R.S.P., Life Insurance, Group Pension, Finansų ir mokesčių planavimas.

4999 St. Catherine St. West, Suite 450 Westmount, H3Z 1T3 Tel.: 481-0311

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

DRAUDA VISŲ RŪŠIŲ

6695 - 35-th Ave., Montreal, P.Q. HIT 3A6

ALBERTAS NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

TEL. BUS.: 727-3120 REZ.: 376-3781

TEL.: (514) 767 - 4690

VINCAS PIECAITIS

1265 LECLAIR, VERDUN, P.Q. H4H 2M4

JONAS & CŪTĒ REALTIES

NEKILNOJAMO TURTO PATARNAVIMAS

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI, APKALIMAI ALUMINIJUM, PLIENU, PLASTINE MEDŽIAGA DARBAS GARANTUOTAS IR APDRAUSTAS.

SAVININKAS: John OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5 Telefonas: 721-9496